

Shanghai

Tilinpäätöstiedote 1-12/2016

13.2.2017

Vertailukelpoinen liikevoitto parani Euroopassa muutosohjelmien vauhdittamana vuonna 2016

- Muutosohjelmilla ja aiemmillä tehostamisohjelmilla saavutettujen säästöjen ansiosta Talotekniikka – Euroopan ja Uponor Infran vertailukelpoinen liikevoitto parani vuonna 2016; Talotekniikka – Pohjois-Amerikan tulos säilyi vahvana mutta jäi hieman edellisvuotta pienemmäksi
- Loka–joulukuun liikevaihto 268,9 (2015: 262,0) milj. euroa; vertailukelpoinen liikevoitto 16,1 (16,5) milj. euroa
- Liikevaihto 1–12: 1 099,4 (1 050,8) milj. euroa, kasvua 4,6 %, orgaaninen kasvu 2,0 %
- Liikevoitto 1–12: 71,0 (71,4) milj.euroa, muutos 0,7 %
- Vertailukelpoinen liikevoitto 90,7 (75,8) milj. euroa, kasvua 19,7 %
- Osakekohtainen tulos 0,58 (0,51) euroa
- Ohjeistus vuodelle 2017: Uponorin liikevaihdon ja liikevoiton (ilman kertaluonteisia eriä) odotetaan paranevan vuodesta 2016
- Hallituksen osinkoesitys on 0,46 (0,44) euroa/osake

Toimitusjohtaja Jyri Luomakoski kommentoi kauden kehitystä:

- Talotekniikka – Euroopan muutosohjelma eteni hyvin. Segmentin aikaisempaa vahvempi ja virtaviivaisempi hallintorakenne sekä tehokas tuotantoverkosto mahdollistavat Uponorille vankan jalansijan Euroopan elpyvillä rakennusmarkkinoilla.
- Talotekniikka - Pohjois-Amerikan tulos säilyi hyvänä, vaikka segmentin liikevoitto ei kasvanutkaan vahvaan edelliskauteen verrattuna. Pohjois-Amerikan näkymät ovat edelleen hyvät.
- Uponor Infran vertailukelpoisen kannattavuuden hyvä kehitys vuonna 2016 osoittaa, että muutosohjelma ja aiemmat tehostamistoimet tuottavat tulosta. Seuraavaksi keskitytään markkinoimaan Uponorin lisäarvoa tuottavia järjestelmiä ja luomaan liikevaihdon kasvua.
- Uudistuminen ja innovaatiot ovat olleet Uponorin tärkein voimavara koko sen lähes satavuotisen historian ajan. Vuonna 2016 investoinnit tutkimukseen ja kehitykseen ylittivät ensimmäistä kertaa 20 miljoonaa euroa. Kasvua aiheuttivat muun muassa käyttövesiliiketoiminnan digitaalihankkeet, joista esimerkkeinä äskettäin perustettu yhteisyritys Phyn, joka kehittää älykkäitä käyttövesiratkaisuja, tai Uponorin tytäryhtiö UWater, joka luo teknologiaa vedenlaadun reaaliaikaiseen mittaamiseen. Järjestelmien koetustaminen sujuu suunnitelmien mukaisesti.

Hallituksen osinkoesitys

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle 0,46 (0,44) euron osinkoa osaketta kohti. Hallitus otti esitystä tehdessään huomioon yhtiön maksuvalmiuden, yhtiön osinkopolitiikan ja yhtiön liiketoimintanäkymät. Hallitus huomioi myös sen, että yhtiön kasvusuunnitelmiin on hyvin saatavilla ulkopuolista rahoitusta.

Konsernin taloudelliset tunnusluvut

Konsernitulos M€ (jatkuvat toiminnot)	2016	2015	2014	2013	2012
Liikevaihto	1 099,4	1 050,8	1 023,9	906,0	811,5
Toiminnan kulut	991,0	942,7	926,4	823,6	726,5
Poistot ja arvonalentumiset	41,6	39,1	36,5	33,0	28,2
Liiketoiminnan muut tuotot	4,2	2,4	2,4	0,8	0,9
Liikevoitto	71,0	71,4	63,4	50,2	57,7
Vertailukelpoinen liikevoitto	90,7	75,8	67,7	55,2	57,7
Rahoitustuotot ja kulut	-10,0	-8,9	-7,4	-7,1	-8,6
Tulos ennen veroja	60,4	62,8	56,3	43,2	49,4
Tulos jatkuvista toiminnoista	41,5	37,1	36,3	27,1	32,9
Tilikauden tulos	41,9	36,9	36,0	26,8	32,8
Osakekohtainen tulos	0,58	0,51	0,50	0,38	0,45

Tietoja tästä tilinpäätöstiedotteesta

Sulkeissa annetut luvut ovat vertailukuja edellisen vuoden vastaavalta ajanjaksolta. Ellei toisin mainita, luvut koskevat jatkuvia toimintoja. Muutosprosentit on laskettu tarkoista luvuista eikä tässä tiedotteessa julkaistuihin pyöristetyistä luvuista.

Esitysaineisto ja webcast-esitys

Englanninkielinen webcast-esitys tulosjulkistustilaisuudesta järjestetään 13.2. klo 10.00. Esityksen yhteystiedot ovat osoitteessa sijoittajat.uponor.fi. Kysymyksiä voi lähettää etukäteen osoitteeseen ir@uponor.com. Esityksen tallenne on katsottavissa pian tulosjulkistuksen jälkeen osoitteessa sijoittajat.uponor.fi. Esitysaineisto on luettavissa osoitteessa sijoittajat.uponor.fi > IR-aineisto ja uutiset.

Seuraava osavuositarkastus

Uponor julkaisee vuoden 2017 ensimmäisen vuosineljänneksen osavuositarkastuksen 3.5.2017. Hiljaisen jakson aikana 1.4–3.5. yhtiö ei kommentoi markkinanäkymiä eikä liiketoimintaan tai tuloskehitykseen liittyviä seikkoja.

Vuoden 2016 viimeinen neljännes

Markkinat

Suurin osa Uponorille tärkeistä Euroopan talotekniikan markkinoista piristyi edellisvuoteen verrattuna; vuoden viimeisellä neljänneksellä rakentamisen määrä lisääntyi ja rakennusyriyten luottamus parani. Pohjois-Amerikassa taloteknisten ratkaisujen kysyntää vilkastutti rakentamisen lievä kasvu, joskin asuntolainojen korkojen nousu ja työvoimapula todennäköisesti hillitsivät kasvua. Kanadassa asuinrakennusmarkkinat säilyivät ennallaan.

Yhdyskuntatekniikan markkinat säilyivät pääsääntöisesti vakaina, mutta Kanadassa ja Puolassa kunnallisteknisten ratkaisujen kysyntä jatkoi hiipumistaan. Energian hinnan nousu viime kuukausien aikana ei ole lisännyt öljyntuotantoon liittyviä rakennushankkeita, mutta kunnallistekniset elvytyshankkeet ovat lisänneet kysyntää muissa markkinasegmenteissä.

Liikevaihto

Uponorin liikevaihto loka–joulukuussa kasvoi 2,6 prosenttia ja oli 268,9 (262,0) milj. euroa. Vertailukelpoisen liikevaihdon kasvu, kun Saksassa vuoden 2016 tammikuussa toteutetut yritysostot jätetään huomioimatta, oli 0,2 %. Valuuttakurssien vaikutus oli 0,9 milj. euroa, eli viimeisen vuosineljänneksen vertailukelpoinen kasvu kiinteillä valuuttakursseilla laskettuna oli 0,5 prosenttia.

Talotekniikka – Euroopan liikevaihto oli 125,8 (114,3) milj. euroa. Kasvua edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna on 10,0 %. Reilu puolet liikevaihdon kasvusta on seurausta Saksassa tammikuussa 2016 tehdyistä yritysostoista ja loput liikevaihdon organisaatiosta kasvusta erityisesti Lounais- ja Pohjois-Euroopan markkinoilla.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikan liikevaihto oli 77,2 (74,0) milj. euroa. 4,5 prosentin kasvuvauhti jäi vain hieman jälkeen joistakin aiemmista vuosineljänneksistä. Kasvun hidastumisen voi ainakin osittain katsoa johtuneen Yhdysvaltain markkinoiden tasaantumisesta vuoden 2016 loppupuoliskolla, vaikka kysyntä jatkoikin kasvuaan. Toisaalta kasvua hidasti myynnin voimakas vaihtelu, joka johtui muoviliitinten raaka-ainepulasta, joka alkoi vuoden 2015 loppupuolella. Myynnin tuotejakamasta päätellen jakelijat, jotka ilmoittamiemme toimitusvaikeuksien takia täydensivät varastojaan vuoden 2016 ensimmäisellä puoliskolla, palasivat vähitellen normaaliin ostorytmiin viimeisellä vuosineljänneksellä.

Uponor Infran liikevaihto 67,2 (75,0) milj. euroa laski 10,4 prosentilla. Vaikka liikevaihto Pohjois-Euroopassa kasvoi, se ei riittänyt tasapainottamaan itäisen Euroopan ja Kanadan supistuneiden markkinoiden vaikutusta.

Liikevaihdon jakautuminen segmenteittäin, loka–joulukuu:

M€	10–12 2016	10–12 2015	Raportoitu muutos
Talotekniikka – Eurooppa	125,8	114,3	10,0 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	77,2	74,0	4,5 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka (M\$))	82,7	80,2	3,2 %)
Uponor Infra	67,2	75,0	-10,4 %
Eliminoinnit	-1,3	-1,3	
Yhteensä	268,9	262,0	2,6 %

Tulos ja kannattavuus

Konsernin vertailukelpoinen bruttokate oli vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä 91,5 (91,7) milj. euroa. Bruttokatemarginaali oli 34,1 % (35,0 %). Vertailukelpoinen bruttokatemarginaali heikkeni hieman kaikissa segmenteissä.

Konsernin liikevoitto oli vuoden viimeisellä neljänneksellä 7,5 (14,0) milj. euroa, muutos 46,5 prosenttia. Kannattavuutta kuvaava liikevoittomarginaali oli 2,8 % (5,3 %).

Katsauskauden vertailukelpoinen liikevoitto, eli liikevoitto ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, oli 16,1 (16,5) milj. euroa ja vertailukelpoinen liikevoittomarginaali 6,0 % (6,3 %). Kaikki vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liittyivät Euroopassa toteutettaviin muutosohjelmiin, ja sisältävät myös Uponor Infran Kanadan säästöohjelman. Erien kokonaismäärä viimeisellä vuosineljänneksellä oli 8,6 (2,5) milj. euroa, josta Uponor Infran osuus oli 3,0 (0,7) milj. euroa ja Talotekniikka – Euroopan 5,6 (1,8) milj. euroa.

Talotekniikka - Euroopan raportoitu liikevoitto laski jyrkästi. Lasku johtui muutosohjelmien aiheuttamista kustannuksista. Kustannuksia aiheuttivat esimerkiksi PEX-putkituotannon siirtäminen Espanjasta Virsbon tehtaalte Ruotsiin, toimipisteen muutto Iossa-Britanniassa ja eräissä maissa toteutetut henkilöstövähennykset. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät huomioiden Talotekniikka – Euroopan vertailukelpoinen liikevoitto kasvoi 40,4 % ja oli 7,2 (5,1) milj. euroa. Lisäksi jo useita vuosia jatkunut heikko markkinakehitys aiheutti hintapaineita Uponorin tärkeimmissä tuoteryhmissä. Näiden vaikutusta hillitsi yleiskustannusten tehokas seuranta.

Talotekniikka - Pohjois-Amerikan liikevoitto jäi hieman vuoden 2015 vahvoista luvuista, mutta kannattavuutta kuvaava liikevoittomarginaali 15,4 % (16,3 %) oli edelleen korkea. Liikevoiton kehitykseen vaikuttivat lähinnä muoviliittinten valmistusta häiritsevän raaka-ainepulan seurauksiin liittyvät kustannukset, joista on raportoitu jo aikaisemmin. Muoviliittimet korvattiin yksikkökustannuksiltaan kalliimmilla messinkiliittimillä. Vuosineljänneksen päättyessä Uponor kykeni tarjoamaan kattavan valikoiman uudesta, aikaisempaa kalliimmasta materiaalista valmistettuja muoviliittimiä. Epävakaan tilanteen seurauksena myös toimituskustannukset asiakkaille kasvoivat.

Muutosohjelmat heikensivät myös Uponor Infran liikevoittoa. Lisäksi edellisvuoden luvuissa on mukana Omega-Liner®-putkistosaneerausliiketoiminnan myynti joulukuussa 2015. Vertailukelpoinen liikevoitto oli -2,0 (-0,5) milj. euroa. Heikko tuloskehitys johtui pääosin liikevaihdon epäsuotuisasta kehityksestä Pohjois-Amerikassa ja itäisen Euroopan markkinoilla. Pohjois-Euroopassa kehitys oli suotuisampaa. Toisin kuin vuonna 2015, raaka-aineiden vakaahko hintakehitys vakautti myös tulosta. Vuoden 2015 toisella ja kolmannella neljänneksellä raaka-ainepula ja hinnoitteluun liittyvät tekijät hidastivat yhdyskuntateknisten ratkaisujen myyntiä. Kun tilanne loppuvuodesta 2015 vakiintui, myös kysyntä kasvoi voimakkaasti vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä.

Raportoidun liikevoiton jakautuminen segmenteittäin, loka–joulukuu:

M€	10–12 2016	10–12 2015	Raportoitu muutos
Talotekniikka – Eurooppa	1,6	3,3	-53,9 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	11,9	12,2	-1,6 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka (M\$))	12,7	13,1	-2,7 %
Uponor Infra	-5,0	-1,2	-334,7 %
Muut	-0,3	-0,9	
Eliminoinnit	-0,7	0,6	
Yhteensä	7,5	14,0	-46,5 %

Vertailukelpoisen liikevoiton jakautuminen segmenteittäin, loka-joulukuu

M€	10-12 2016	10-12 2015	Vertailukelpoinen muutos
Talotekniikka – Eurooppa	7,2	5,1	40,4 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	11,9	12,2	-1,6 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka (M\$))	12,7	13,1	-2,7 %)
Uponor Infra	-2,0	-0,5	-370,8 %
Muut	-0,3	-0,9	
Eliminoinnit	-0,7	0,6	
Yhteensä	16,1	16,5	-2,3 %

Katsauskauden tapahtumia

Lokakuun 10. päivänä työntekijät muuttivat Uponorin uuteen toimistoon Kiinan Taicangissa. Kiinaan valmistunut tuotantolaitos on Uponorin uusin ja ensimmäinen Aasiassa. Tuotanto käynnistyi vaiheittain joulukuuhun mennessä, ja uusia linjoja otetaan käyttöön vuoden 2017 aikana. Tuotantolaitoksen pinta-ala on 10 000 m².

Lokakuussa Uponor esitteli uuden Uponor PRO -mobiilisovelluksen. Uponor PRO on Uponor & More -sovelluksen päivitysversio, jota asentajat Euroopassa ovat ladanneet yli 5 000 kertaa vuodesta 2015. Uusi versio tarjoaa käyttäjille mahdollisuuden etsiä Uponorin jälleenmyyjiä, asentajia ja myyntiedustajia ja ottaa heihin yhteyttä suoraan sovelluksen välityksellä. Tuotetiedot ovat ladattavissa tai saatavilla verkkokatalogista.

Marraskuun 23. päivänä Uponor ilmoitti suunnitelmastaan sulkea PEX-putkituotanto Mostolesissa Espanjassa ja keskittää tuotanto yhtiön Virsbon tehtaalle Ruotsiin. Päätös asiasta tehtiin joulukuussa. Uudelleenjärjestelyjen seurauksena enintään 50 työpaikkaa poistuu, pääosin helmikuun 2017 loppuun mennessä. Uponorin jakelukeskus ja myynti- ja markkinointiorganisaatio säilyvät Espanjassa. Tuotannon siirto on osa koko Euroopan kattavaa muutosohjelmaa, joka käynnistettiin syksyllä 2015. Ohjelman tavoitteena on järjeistää tuotantoa ja vähentää kuluja toimitusketjussa ja tuotannossa.

Marraskuun 30. päivänä Uponor osallistui kiinteistö- ja rakennusalan ReCoTech-tapahtumaan. ReCoTech on vuosittain Helsingissä järjestettävän, Euroopan johtavan teknologia- ja kasvuyritystapahtuman, Slushin, virallinen sivutapahtuma. ReCoTech tarjosi paitsi kattavan yleiskuvan teknologian uusimmista tuulista rakennusteollisuudessa myös mahdollisuuden verkostoitua kiinnostavien startup-kehitysyriyten kanssa.

Joulukuun 12. päivänä Uponor Oyj:n hallitus ilmoitti päätöksestä jatkaa vuonna 2014 käynnistettyä yhtiön johdon suoriteperusteista osakekannustinohjelmaa. Uuden ohjelman kohderyhmään kuuluu noin 30 konsernin johtoryhmään ja johtajistoon kuuluvaa henkilöä. Se kattaa kalenterivuodet 2017–2019 ja tarjoaa osallistujille mahdollisuuden ansaita yhtiön osakkeita, jos hallituksen asettamat tavoitteet saavutetaan. Mahdollinen osakepalkkio maksetaan vuonna 2020. Ohjelman tarkoituksena on jatkaa Uponorin johdon ja osakkeenomistajien tavoitteiden yhdenmukaistamista ja siten kasvattaa yrityksen arvoa, vahvistaa kannattavaa kasvua ja sitouttaa ohjelmaan osallistuvat johtajat yritykseen pitkäkestoisesti.

Joulukuussa Ison-Britannian toiminnot siirrettiin Watfordiin Lontoon lähelle. Uusi toimipaikka sijaitsee lähempänä Ison-Britannian rakennusmarkkinoiden päättäjakeskittymää. Muutto yksinkertaistaa, tehostaa ja virtaviivaistaa liiketoimintaa.

Uponor Oyj:n tilinpäätös 1–12/2016

Markkinat

Rakentaminen lisääntyi Euroopan markkinoilla, joskin lähtötaso oli matala. Pohjois-Amerikassa rakennustoiminta pysyi vilkkaana, mutta aiempina vuosina raportoitu huomattava kasvu osoitti heikkenemisen merkkejä.

Keski-Euroopan maista Saksassa talous kasvoi edelleen kuluttajavetoisesti. Vahvat työmarkkinat ja matalat asuntolainojen korot lisäsivät asuinrakentamisen kysyntää, minkä seurauksena rakennuslupien määrä lisääntyi merkittävästi ja rakentajien luottamus nousi ennätyskalliseksi korkealle. Huomattavasti suuremmassa korjausrakentamisen segmentissä kasvu säilyi vaimeana. Liike- ja julkisrakentaminen jatkui vahvana, joskin ulkoiset poliittiset ja taloudelliset epävarmuustekijät jarruttivat joidenkin uusien hankkeiden aloittamista. Alankomaissa rakentaminen jatkoi kasvuaan mutta aikaisempaa hitaammin.

Etelä- ja Lounais-Euroopassa Espanjan ja Ranskan varsin hiljaiset rakennusmarkkinat ovat lähteneet maltilliseen kasvuun, mutta Italiassa markkinatilanne jatkui melko heikkona. Isossa-Britanniassa EU-kansanäänestyksellä ei ole toistaiseksi ollut kovin näkyviä vaikutuksia, ja tilanne asuin-, liike- ja julkisrakentamisen segmenteissä säilyi ennallaan.

Pohjoismaissa rakentaminen kääntyi nousuun. Ruotsissa jatkunut asuinrakentamisen noususuhdanne jatkui, ja on korkeimmillaan sitten 1990-luvun alkuvuosien. Suomessa investoinnit asuin-, liike- ja julkisrakentamiseen kasvoivat vuodesta 2015 nyt jo vuosia jatkuneen hidastumisen jälkeen. Norjassa investoinnit liike- ja julkisrakentamiseen pysyivät edellisvuoden tasolla ja investoinnit asuinrakentamiseen hieman kasvoivat. Tanskan markkinat pysyivät tasaisina.

Itä-Euroopassa jatkunut epävarmuus heijastui asuin-, liike- ja julkisrakentamisen segmentteihin. Itäisen Keski-Euroopan maissa, kuten Tšekin tasavallassa, Unkarissa ja Puolassa, investoinnit asuinrakentamiseen kasvoivat, mutta investoinnit liike- ja julkisrakentamiseen laskivat edellisvuodesta. Baltian maissa investoinneissa rakentamiseen ei tapahtunut muutoksia.

Pohjois-Amerikassa investoinnit asuin-, liike- ja julkisrakentamiseen pysyivät pääosin hyvällä tasolla, mutta talouden elpymisestä tähän saakka jatkunutta huomattavaa kasvua ei enää ollut näkyvissä. Asuntorakentajien mieliala on optimistinen ja kuluttajien luottamus vahva, mutta asuntolainojen korkojen nousu ja joillakin alueilla myös työvoimapula hillitsivät kehitystä. Johtavissa rakennusindikaattoreissa oli havaittavissa suurta epävakautta vuoden jälkipuoliskolla, mikä saattoi vaikuttaa jakeluketjun ostokäyttäytymiseen. Kanadan asuinrakentamisen markkinat heikkenivät hieman edellisvuoteen verrattuna.

Pohjoismaissa yhdyskuntateknisten ratkaisujen kysyntä oli yleisesti ottaen vakaata, Ruotsissa ja Norjassa kysyntä kasvoi jonkin verran. Markkinatilanne Puolassa ja muissa Keski- ja Itä-Euroopan maissa säilyi vaimena, ja Baltian maissa yhdyskuntatekniikan investoinnit vähenivät jyrkästi. Energian hinnan heikko kehitys jarrutti öljyntuotantoon liittyviä rakennushankkeita Kanadassa ja rasitti yhdyskuntatekniikan liiketoimintaa myös muilla markkinasegmenteillä.

Liikevaihto

Uponorin liikevaihto vuonna 2016 oli 1 099,4 (2015: 1 050,8) milj. euroa, mikä on 4,6 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Konsernin vertailukelpoisen liikevaihdon kasvu ilman Uponor Infran yritysmyyntejä vuonna 2015 ja Talotekniikka - Euroopan Saksassa vuonna 2016 toteutettuja yritysostoja, oli 2,0 prosenttia. Valuuttakurssien vaikutus oli -10,3 milj. euroa, eli koko vuoden 2016 vertailukelpoinen kasvu kiinteillä valuuttakursseilla laskettuna oli 3,0 prosenttia. Suurimmat vaikutukset johtuivat Ison-Britannian punnan

(GBP), Kanadan dollarin (CAD), Ruotsin kruunun (SEK) ja Venäjän ruplan (RUB) kurssivaihteluista, ja vaikutukset koskivat lähinnä Talotekniikka – Eurooppaa ja Uponor Infraa.

Talotekniikka – Euroopan liikevaihto kasvoi 9,4 %, ja orgaaninen kasvu oli 2,6 %. Myönteinen kehitys on seurausta myynnin vilkastumisesta useilla Euroopan markkinoilla, lähinnä Lounais-Euroopassa ja Pohjoismaissa, sekä Saksassa tammikuussa 2016 tehdyistä yritysostoista. Euroopan kymmenestä suurimmasta maasta yhdeksässä liikevaihto kasvoi paikallisessa valuutassa mitattuna. Suurinta kasvu oli Ruotsissa, Espanjassa, Isossa-Britanniassa ja Itävallassa. Saksan koko kasvu johtui yritysostoista. Voimakas hintakilpailu heikensi paikallista järjestelmämyyntiä Saksassa. Projektiliiketoiminnan kasvu kuitenkin tasapainotti hintakilpailun negatiivista vaikutusta.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikan liikevaihto kasvoi 10,7 %. Vuosi 2016 jakaantui selkeästi kahteen osaan: Yhdysvalloissa liikevaihto kasvoi voimakkaasti vuoden alkupuolella, mutta vuoden loppupuolella kasvu tasaantui heijastellen rakennusmarkkinoiden yleisiä suuntauksia. Lisäksi vuoden aikana koettu muoviliittinten raaka-ainepula oli yllättävä haaste, johon jouduttiin vastaamaan korvaamalla muoviliittimet hetken aikaa messinkiliittimillä. Raaka-ainepula hämmensi liikevaihdon lisäksi myös toimitusketjua ja seuraukset vaikuttivat putki- ja liitinjärjestelmien liikevaihdon kasvuun lähes koko vuoden. Tästäkin huolimatta PEX-putkien myynti kasvoi vuoden 2016 aikana hyvin niin Yhdysvalloissa kuin Kanadassakin.

Uponor Infran liikevaihto pieneni 7,7 prosentilla. Vaikka kysyntä Pohjois-Euroopassa hieman kasvoi, se ei riittänyt tasapainottamaan liikevaihdon heikkona jatkunutta kehitystä Puolassa ja Pohjois-Amerikassa.

Liiketoimintaryhmittäin laskettuna käyttövesijärjestelmien osuus koko konsernin liikevaihdosta oli 49 % (45 %), sisäilmastoratkaisujen 25 % (25 %) ja yhdyskuntatekniikan 26 % (30 %).

Liikevaihdon jakautuminen segmenteittäin 1.1. – 31.12.2016:

M€	1–12/ 2016	1–12/ 2015	Raportoitu muutos
Talotekniikka – Eurooppa	511,0	467,1	9,4 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	305,6	275,8	10,8 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka (M\$))	337,2	304,6	10,7 %)
Uponor Infra	287,9	312,0	-7,7 %
Eliminoinnit	-5,1	-4,1	
Yhteensä	1 099,4	1 050,8	4,6 %

Liikevaihdolla mitattuna kymmenen suurinta maata ja niiden osuudet konsernin liikevaihdosta (vuoden 2015 osuus sulkeissa): USA 25,1 % (23,9 %), Saksa 14,7 % (13,0 %), Suomi 11,2 % (11,8 %), Ruotsi 9,1 % (8,9 %), Kanada 7,3 % (7,9 %), Tanska 4,4 % (4,5 %), Alankomaat 3,6 % (3,5 %), Espanja 3,2 % (2,8 %), Iso-Britannia 2,9 % (3,4 %) ja Norja 2,7 % (2,9 %).

Tulos ja kannattavuus

Konsernin koko vuoden bruttokate oli 376,0 (370,2) milj. euroa, mikä on 5,8 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Bruttokatemarginaali oli 34,2 % (35,2 %). Vertailukelpoinen bruttokate oli 383,9 (371,0) milj. euroa eli 34,9 % (35,3 %). Hintakilpailu sekä tuotevalikoimaan liittyvät tekijät Talotekniikka – Euroopassa ja muoviliitintoimitusten haasteet Talotekniikka – Pohjois-Amerikassa rasittivat bruttokatemarginaalia, mitä kuitenkin toiminnallisen tuottavuuden parantuminen kaikissa segmenteissä suurelta osin korvasi.

Konsernin liikevoitto oli 71,0 (71,4) milj. euroa, mikä on lähellä edellisvuoden tasoa. Kannattavuutta mittaava liikevoittomarginaali laski vertailukauden 6,8 prosentista 6,5 prosenttiin. Valuuttakurssien muuntovaikutus koko vuoden tulokseen oli vähäinen.

Vertailukelpoinen liikevoitto, ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, kasvoi 19,7 prosenttia ja oli 90,7 (75,8) milj. euroa. Talotekniikka – Euroopan vertailukelpoinen liikevoitto oli 38,0 (27,6) milj. euroa ja Uponor Infran 6,4 (0,9) milj. euroa. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien kokonaismäärä oli 19,7 (4,3) milj. euroa, josta Talotekniikka – Euroopan osuus oli 12,4 (3,6) milj. euroa ja Uponor Infran 7,2 (0,7) milj. euroa. Kaikki vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liittyivät käynnissä olleisiin muutosohjelmiin.

Euroopan markkinatilanteen kirkastuminen vuoden 2016 aikana vaikutti suotuisasti erityisesti Talotekniikka – Euroopan liikevoiton kehitykseen. Toinen erityisesti Uponor Infraan vaikuttava tekijä oli muoviraaka-aineen vakaa hintakehitys ja hyvä saatavuus, joissa ero edellisvuoteen oli merkittävä.

Talotekniikka – Euroopan koko vuoden liikevoitto kasvoi, vaikkakin taso pidemmän aikavälin vertailussa jäi melko alhaiseksi. Kasvu oli seurausta suuremmasta liikevaihdosta ja muutosohjelmien ansiosta saavutetuista kustannussäästöistä. Vuoden 2016 aikana Uponor sulki 10 toimipistettä, joista yksi siirrettiin uuteen paikkaan. Lisäksi kolmen toimipisteen pinta-alaa supistettiin. Henkilöstön nettomäärä väheni vuoden 2016 aikana 164 henkilöllä, mikä on linjassa alkuperäisen suunnitelman kanssa. Kannattavuutta rasitti kilpailun kiristyminen sisäilmasto- ja käyttövesijärjestelmien segmenteissä. Sitä synnyttivät markkinoilla yleistyneet omat tuotemerkit sekä teknisesti edullisempia ratkaisuja tarjoavat yhtiöt. Kilpailu koveni myös jakelukanavien kesken.

Talotekniikka - Pohjois-Amerikan liikevoitto oli jälleen vahva, vaikka kannattavuus hieman heikkenikin vertailukauden erittäin hyvästä tuloksesta. Liikevoitto pieneni erityisesti kolmannella vuosineljänneksellä johtuen muoviliittinten raaka-ainepulan seurauksena syntyneistä ylimääräisistä kustannuksista. Muoviliittimet korvattiin yksikkökustannuksiltaan kalliimmilla messinkiliittimillä. Viimeisen vuosineljänneksen päättyessä saatavissa oli kattava valikoima uudesta, aikaisempaa kalliimmasta materiaalista valmistettuja muoviliittimiä. Hankalasti hallittavissa olevan tilanteen seurauksena myös toimituskustannukset asiakkaille kasvoivat merkittävästi.

Uponor Infran liikevoitto laski johtuen Euroopan muutosohjelman ja Kanadassa vuoden viimeisellä neljänneksellä aloitetun säästöohjelman aiheuttamista vertailukelpoisuuteen vaikuttavista kustannuksista. Vertailukelpoinen liikevoitto oli 6,4 (0,9) milj. euroa; kasvuun vaikuttivat aiemmista tehostamisohjelmista saadut säästöt ja suotuisa tuloskehitys useimmissa Pohjoismaissa. Kehitystä toisaalta heikensivät Pohjois-Amerikan ja itäisen Euroopan heikot suhdanteet sekä tilapäiset haasteet Tanskassa. Toisin kuin vuonna 2015, raaka-aineiden hintakehitys vuonna 2016 oli suhteellisen vakaata, mikä vaikutti raaka-ainekustannuksiin ja bruttokatteeseen.

Muihin liiketoiminnan tuottoihin sisältyy Kanadassa vuonna 2016 sovitun patenttiloukkaustapauksen rojalTIMaksut ja korvaukset koskien patenttiloukkausta.

Raportoidun liikevoiton jakautuminen segmenteittäin 1.1. – 31.12.2016:

M€	1–12/ 2016	1–12/ 2015	Raportoitu muutos
Talotekniikka – Eurooppa	25,6	24,0	6,4 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	50,0	51,0	-1,8 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka (M\$))	55,2	56,3	-1,9 %)
Uponor Infra	-0,8	0,2	-484,2 %
Muut	-2,2	-3,8	
Eliminoinnit	-1,6	0,0	
Yhteensä	71,0	71,4	-0,7 %

Vertailukelpoinen liikevoiton jakautuminen segmenteittäin 1.1. – 31.12.2016:

M€	1-12 2016	1-12 2015	Vertailukelpoinen muutos
Talotekniikka – Eurooppa	38,0	27,6	37,6 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	50,0	51,0	-1,8 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka (M\$))	55,2	56,3	-1,9 %)
Uponor Infra	6,4	0,9	573,0 %
Muut	-2,1	-3,8	
Eliminoinnit	-1,6	0,0	
Yhteensä	90,7	75,8	19,7 %

Konsernin rahoituskulut olivat 10,0 (8,9) milj. euroa ja valuuttakurssierot -3,9 (-3,4) milj. euroa.

Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta oli -0,6 (0,3) milj. euroa, mikä sisältää yhdessä Belkin International, Inc. -yhtiön kanssa perustetun yhteisyrityksen, Phynin, tuotekehitys- ja muita perustamiskustannuksia.

Tulos ennen veroja oli 60,4 (62,8) milj. euroa. Efektiiivinen veroaste oli 31,3 % (40,9 %), joka on hieman alle odotettavissa olevan pitkän aikavälin tason, ja sisältää Uponorille jälkikäteen Yhdysvalloissa myönnettyjä kertaluonteisia verohelpotuksia tutkimukselle ja tuotekehitykselle. Tuloverot verohelpotukset mukaan lukien olivat 18,9 (25,7) milj. euroa. Vuoden 2015 tuloveroihin sisältyy Virossa osingonjaon yhteydessä maksettuja veroja 1,6 milj. euroa sekä Viron tytäryhtiöissä voitonjakoon käytettävissä oleviin varoihin liittyvä 0,5 milj. euron laskennallinen verovelka, joka vastaa noin 3,3 prosenttiyksikön kertaluonteista vaikutusta veroasteeseen.

Konsernin tilikauden tulos oli 41,9 (36,9) miljoonaa euroa.

Oman pääoman tuotto oli 13,1 (12,1) prosenttia. Sijoitetun pääoman tuotto laski 14,1 (15,5) prosenttiin. Sijoitetun pääoman tuotto, kun vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät huomioidaan, oli 18,3 % (16,5 %).

Osakekohtainen tulos oli 0,58 (0,51). Oma pääoma osaketta kohti oli 3,60 (3,39) euroa. Muut osakekohtaiset tiedot löytyvät taulukko-osioista.

Konsernin liiketoiminnan rahavirta oli 59,9 (58,2) milj. euroa ja rahavirta ennen rahoitusta -31,9 (16,5) milj. euroa. Muutos johtui Saksan yritysostoista tammikuussa 2016 ja 15 miljoonan dollarin investoinnista Phyn-yhteisyritykseen heinäkuussa 2016.

Tunnusluvut löytyvät tunnuslukuosioista viiden vuoden ajalta.

Investoinnit, tutkimus ja kehitys sekä rahoitus

Investoinneissaan Uponorin tavoitteena on sijoittaa resursseja kannattaviin liiketoimintamahdollisuuksiin, mutta samalla hallita investointien kokonaismäärää tiukasti.

Vuonna 2016 Talotekniikka - Eurooppa investoi uuteen tuotantoteknologiaan, Talotekniikka - Pohjois-Amerikka tuotantokapasiteetin lisäämiseen ja Uponor Infra tuotannon tehostamiseen. Uuteen tehtaaseen Kiinan Taicangissa (Shanghai) asennettiin tuotantolinjat ja tuotanto käynnistyi joulukuussa 2016. Suuri osa investoinneista suunnataan tarkasti harkittuihin, tuottavuutta parantaviin uudistuksiin ja kunnossapitoon.

Vuonna 2016 bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen olivat yhteensä 50,7 (50,1) milj. euroa, eli selvästi ennakoitua vähemmän. Syynä olivat hankkeiden viivästyminen. Nettoinvestointien määrä oli 48,4 (49,2) milj. euroa.

Tammikuussa 2016 Uponor osti saksalaisyhtiöiden, Delta Systemtechnik GmbH:n ja KaMo-ryhmän, osakekannat kokonaisuudessaan ja heinäkuussa Uponor allekirjoitti sopimuksen Phyn-nimisen yhteisyrityksen perustamisesta Belkin International, Inc:n kanssa.

Panostukset tutkimukseen ja kehitykseen olivat yhteensä 21,4 (18,5) miljoonaa euroa eli 1,9 (1,8) prosenttia liikevaihdosta. Kasvu oli pääosin seurausta uuden, konserninlaajuisen teknologiatoiminnan perustamisesta ja siihen palkatuista työntekijöistä, investoinneista digitalisaation saralla sekä tuote-, sovellus- ja materiaalikehitykseen kohdennetuista suorista kustannuksista.

Uponorin tärkein voimassa oleva rahoitusohjelma 31. joulukuuta 2016 oli vuonna 2018 erääntyvä 80 milj. euron joukkovelkakirjalaina. Sen lisäksi Uponor otti yritysostoihin ja yhteisyritysten perustamiseen liittyvien toimintojen rahoittamiseksi 50 milj. euron lainan tammikuussa 2016 ja 20 milj. euron lainan heinäkuussa 2016. Molempien lainojen laina-aika on viisi vuotta.

Voimassa oli yhteensä neljä kahdenvälistä, 2019–2021 erääntyvää luottolimiittiä yhteensä 200 miljoonan euron arvosta. Vuoden 2016 aikana näistä varalla olevista rahoitusluotoista ei ollut nostettuna yhtään.

Lyhytaikaisen rahoituksen tarpeeseen vastaa kotimainen 150 milj. euron yritystodistusohjelma, josta ei tilinpäätöshetkellä ollut käytössä yhtään. Rahavarat vuoden lopussa olivat yhteensä 16,3 (49,2) milj. euroa.

Konsernissa kiinnitetään erityistä huomiota myyntisaamisiin ja luottoriskeihin. Myyntisaamisten määrän lisääntyminen liittyy muutoksiin avainasiakkuuksien hallinnassa Pohjois-Amerikassa.

Konsernin korolliset nettovelat nousivat 159,5 (91,3) milj. euroon. Tämä johtui pääosin Saksan yritysostoista ja Phyn-yhteisyrityksen perustamisesta. Myyntisaamisten määrä kasvoi Pohjois-Amerikassa, ja varastoja kasvatettiin sekä Talotekniikka – Euroopassa että Uponor Infrassa tuotannon siirtojen varalle. Omavaraisuusaste oli 42,8 (44,3) prosenttia ja nettovelkaantumisen eli gearing 48,8 (29,3) prosenttia. Velkaantumisen vuosineljänneksen keskiarvoksi muodostui 56,7 (40,4), kun sen vaihteluväli yhtiön taloudellisissa tavoitteissa on 30–70.

Katsauskauden tapahtumia

Uponor Holding GmbH osti saksalaisyhtiöiden, Delta Systemtechnik GmbH:n ja KaMo-ryhmän, osakekannat kokonaisuudessaan. Kauppa toteutui tammikuun 4. päivänä. Deltan ja KaMon yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2014 oli 32,8 miljoonaa euroa ja ne työllistivät 119 työntekijää. Tammikuun 7. päivänä Uponor Oyj ilmoitti ostaneensa reaaliaikaiseen vedenlaadun seurantaan erikoistuneen suomalaisen startup-yrityksen koko osakekannan. Yritys on kehittänyt ainutlaatuisen ja vallankumouksellisen teknologian vedenlaadun reaaliaikaiseen mittaamiseen. Yrityksen nimeksi tuli UWater Oy. Hankinnat vahvistivat Uponorin vedenlaatuun ja hygieenisyyteen liittyvää osaamista, minkä merkitys kasvaa nyky-yhteiskunnassa jatkuvasti niin kunnallisissa kuin myös teollisuuden ja kotitalouksien käyttövesijärjestelmissä.

Tammikuussa Uponor Oyj tiedotti tytäryhtiöidensä Uponor Infra Oy:n ja Uponor Suomi Oy:n käymien yt-neuvottelujen päättymisestä. Neuvottelujen tuloksena vähennettiin kaikkiaan 126 työpaikkaa. Yhteistoimintaneuvottelut liittyivät Euroopassa käynnistettyihin muutosohjelmiin, joista tiedotettiin syksyllä 2015. Samassa yhteydessä Uponor Infra päätti siirtää paineputki- ja kaivotuotannon Vaasasta Nastolaan.

Heinäkuun 13. päivänä Uponor Oyj ja yhdysvaltalainen Belkin International, Inc. perustivat älykkäitä teknologiaratkaisuja veden mittaamiseen kehittävän ja kaupallistavan yhteisyrityksen Yhdysvaltoihin ja Eurooppaan. Uusi Phyn-niminen yhteisyritys kehittää veden mittaamiseen ja vedenkulutuksen

vähentämiseen liittyvää teknologiaa sekä kuluttajien että rakennusteollisuuden käyttöön. Uponor omistaa yhteisyrityksestä vähemmistön, ja se raportoidaan konsernin tilinpäätöksessä pääomaosuusmenetelmällä. Uponor investoi alkuvaiheessa 15 miljoonaa dollaria ja sai yhteisyrityksistä 37,5 prosentin omistusosuuden. Lisäksi osapuolet sopivat ajanjaksosta, jonka aikana Uponorilla on mahdollisuus sijoittaa liiketoimintaan 10 miljoonaa dollaria lisää ja kasvattaa omistusosuutensa Phynissa 50 prosenttiin. Uponor näkee yhteisyrityksen tärkeänä askeleena yhtiön kasvustrategiassa, erityisesti esineiden internet (IoT) -markkinoilla, sekä digitalisaatiokehityksessä, sillä se tukee oivallisesti yhtiön tavoitetta luoda turvallisia ja kestävästä kehitystä tukevia rakennuksia sekä yhdyskuntatekniikkaa.

Lokakuun 10. päivänä työntekijät muuttivat Uponorin uuteen toimistoon Kiinan Taicangissa. Kiinaan valmistunut tuotantolaitos on Uponorin uusi ja ensimmäinen Aasiassa. Tuotanto ja toimitukset käynnistettiin suunnitelmien mukaisesti vaiheittain joulukuuhun mennessä. Uusia linjoja otetaan käyttöön vuoden 2017 aikana. Tuotantolaitoksen pinta-ala on 10 000 m².

Marraskuun 23. päivänä Uponor ilmoitti suunnitelmastaan sulkea PEX-putkituotanto Mostolesissa Espanjassa ja keskittää tuotanto yhtiön Virsbon tehtaalle Ruotsiin. Päätös asiasta tehtiin joulukuussa. Uudelleenjärjestelyjen seurauksena poistuu enintään 50 työpaikkaa, pääosin helmikuun 2017 loppuun mennessä. Uponorin jakelukeskus ja myynti- ja markkinointiorganisaatio säilyvät Espanjassa. Tuotannon keskittäminen on osa koko Euroopan kattavaa muutosohjelmaa, joka käynnistettiin syksyllä 2015. Yhtiön tavoitteena on järkeistää tuotantoa ja vähentää kuluja toimitusketjussa ja tuotannossa.

Osana Talotekniikka – Euroopan muutosohjelmaa suljettiin yhteensä 10 toimipistettä eri puolilla Eurooppaa, mukaan lukien Ison-Britannian toimipiste siirto lähelle Lontoota. Muutosohjelman seurauksena henkilöstön nettomäärä väheni vuoden 2016 aikana 164 henkilöllä.

Uponor Infrassa tuotannon keskittämistä ja tehostamista jatkettiin Suomessa ja Tanskassa. Muutosohjelman seurauksena Uponor Infran henkilöstö väheni vuoden 2016 aikana 75 henkilöllä.

Joulukuun 12. päivänä Uponor Oyj:n hallitus ilmoitti päätöksestä jatkaa vuonna 2014 käynnistettyä yhtiön johdon suoriteperusteista osakekannustinohjelmaa. Uuden ohjelman kohderyhmään kuuluu noin 30 konsernin johtoryhmään ja johtajistoon kuuluvaa henkilöä. Se kattaa kalenterivuodet 2017–2019 ja tarjoaa osallistujille mahdollisuuden ansaita yhtiön osakkeita, jos hallituksen asettamat tavoitteet saavutetaan. Mahdollinen osakepalkkio maksetaan vuonna 2020. Ohjelman tarkoituksena on jatkaa Uponorin toimivan johdon ja osakkeenomistajien tavoitteiden yhdenmukaistamista ja siten kasvattaa yrityksen arvoa, vahvistaa kannattavaa kasvua ja sitouttaa ohjelmaan osallistuvat johtajat yritykseen pitkäkestoisesti.

Vuoden 2016 aikana Uponor toi markkinoille useita uusia tuotteita. Uponor Smatrix Aqua auttaa parantamaan juomaveden turvallisuutta ja hygieniää. Pohjois-Amerikassa kehitettiin yhteistyössä Milwaukeeen kanssa ainutlaatuinen uuden sukupolven työkalu, Milwaukee Force Logic, joka helpottaa ja nopeuttaa halkaisijaltaan suurten PEX-putkien asentamista. Euroopan markkinoille tuotiin 75 millimetrin Q&E-liittimet ja Milwaukee-laajennustyökalu. Uusien tuotteiden ansiosta Uponorin tarjonta laajeni 63 millimetrin ja 6 barin putkista 75 millimetrin ja 10 barin putkiin. Tuotteita käytetään käyttöveden nousuputkissa ja paikallisissa lämmönjakelujärjestelmissä. Uponor Infra toi markkinoille modernin, hiljaisen Uponor Decibel-kiinteistöviemärijärjestelmän, jonka visuaalisesti miellyttävissä osissa on melua vaimentava mineraalivuoraus. Toinen Uponor Infran uutuus oli Uponor Barrier PLUS, ensimmäinen täysin muovinen putki, joka on tarkoitettu juomaveden kuljettamiseen saastuneessa maaperässä. Uudessa putkessa alumiinikerros on ensimmäistä kertaa korvattu kemikaaleja läpäisemättömällä polymeerillä, minkä ansiosta putkijärjestelmä on kestävä ja täysin kierrätettävä.

Henkilöstö ja organisaatio

Konsernin palveluksessa oli vuoden lopussa 3 868 (3 735) työntekijää eli 133 henkeä enemmän kuin vuoden 2015 lopussa täysipäiväiseksi muutettuna. Keskimääräinen henkilömäärä vuoden aikana oli 3 869 (3 842).

Henkilömäärät kasvoivat lähinnä Kiinassa, jossa avattiin uusi tuotantolaitos, ja Yhdysvalloissa, jossa tuotantoa laajennettiin. Talotekniikka – Euroopan ja Uponor Infran henkilöstömäärät vähenivät muutosohjelmien seurauksena huolimatta Saksan yritysostojen tuomasta 141 työntekijän lisäyksestä Talotekniikka - Eurooppaan.

Uponor ilmoitti marraskuun 21. päivänä, että talousjohtaja (CFO) Riitta Palomäki siirtyy eläkkeelle toukokuun 2017 lopussa. Hallitus on nimittänyt KTM Maija Strandbergin (47) Uponorin talousjohtajaksi (Executive Vice President, Finance). Hänestä tulee myös konsernin johtoryhmän jäsen. Strandberg aloittaa työt yhtiössä 6. maaliskuuta 2017 ja aloittaa talousjohtajana 21.3.2017 pidettävän yhtiökokouksen jälkeen.

Konsernin henkilöstö täysipäiväiseksi muutettuna jakaantui maittain seuraavasti: Saksa 23 % (22 %), Yhdysvallat 18 % (16 %), Suomi 16 % (17 %), Ruotsi 13 % (13 %), Puola 6 % (5 %), Kanada 4 % (5 %), Espanja 4 % (5 %), Tanska 3 % (3 %), Venäjä 2 % (3 %), Kiina 2 % (-) ja muut maat 9 % (9 %).

Lisäksi Pohjois-Amerikassa käytetään ulkopuolisia myyntiedustajia, jotka eivät ole Uponorin työntekijöitä, vaan itsenäisesti toimivia yrityksiä, joille on määritetty tietty toiminta-alue ja joille Uponor maksaa myyntipalkkion.

Konsernissa kirjattujen palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma sosiaalikulut mukaan lukien oli tilikaudella 240,8 (230,3) milj. euroa.

Liiketoimintaan kohdistuvat riskit

Uponorin taloudellinen tulos on alttiina erilaisille markkinoihin liittyville, operatiivisille, taloudellisille ja vahinkoriskeille.

Markkinariskit

Uponorin toiminnan pääpaino on Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa, joissa poliittinen riski luokitellaan pääsääntöisesti suhteellisen vähäiseksi. Poliittisiin riskeihin liittyvä tilanne on kuitenkin hieman muuttunut vuosina 2015-2016, kun Uponor avasi tuotantolaitokset Pietarin alueella Venäjällä ja Kiinan Taicangissa, joka sijaitsee lähellä Shanghaita.

Venäjäan liittyvät poliittiset riskit ovat yhä ajankohtaisia Ukrainan kriisin ja sen seurannaisvaikutusten takia eikä Venäjän ottama rooli Syyriassa ole ainakaan pienentänyt niitä. Yhdysvaltojen ja Euroopan unionin Venäjän vastaiset pakotteet ja Venäjän omat vastapakotteet vaikuttavat yhä liiketoimintaympäristöön Venäjällä ja muualla Euroopassa, erityisesti Suomessa, eikä muutosta ole luvassa ainakaan lähitulevaisuudessa. Kireät poliittiset suhteet ovat vaikuttaneet Euroopan markkinoihin ja koko mantereen orastavaan talouskasvuun. Venäjän osuus Uponorin liikevaihdosta oli vuonna 2016 noin 2,0 prosenttia.

Euroopan taloustilanteessa ja liiketoimintaympäristössä on havaittavissa elpymisen merkkejä, mutta elpyminen on edelleen hidasta ja haurasta. Ison-Britannian päätös aloittaa Brexit-neuvottelut ja Yhdysvaltain hallinnossa presidentinvaalien jälkeen tapahtuvat muutokset muuttavat riskimieliä varovaisempaan suuntaan. Ranskan ja Saksan tulevat vaalit ja niihin liittyvät epävarmuustekijät vaikeuttavat riskien arvioimista vuodelle 2017.

Levottomuudet ja sotiminen Lähi-idässä ovat aiheuttaneet hallitsematonta liikehdintää ja valtavia haasteita Euroopassa. Uponor seuraa tilannetta tarkasti ja suorittaa sisäisiä arviointeja Eurooppaan ja euroalueeseen kohdistuvista riskeistä sekä niiden mahdollisista vaikutuksista konsernin toimintoihin.

Koska Uponorin liikevaihto jakaantuu laajalle joukolla asiakkaita, joista huomattava osa on jakelijoita (tukkuliikkeitä), myös Uponorin tuotteiden loppukysyntä on hajautunut laajalle. Viisi suurinta asiakasryhmää, joiden myynti jakautuu yli 20 maahan, vastaa noin kolmasosasta Uponorin kokonaisliikevaihdosta.

Uponorin tuotteiden kysyntä on riippuvainen rakennusalan suhdanteista. Yhtiön tuotteiden päämarkkinasegmentti on perinteisesti käsittänyt pientalorakentamisen, mutta tuotteita toimitetaan yhä

enemmän myös julkis- ja liikerakentamiseen. Näiden sektoreiden kysyntävaihtelut poikkeavat usein toisistaan. Kokonaisuutta tasoittaa osaltaan myös korjausrakentamisen kysyntä, joka ei aina ole samalla lailla harkinnanvaraista kuin uudisrakentaminen.

Runsas neljännes Uponorin vuosiliikevaihdosta tulee yhdyskuntatekniikasta. Yhdyskuntatekniikan ratkaisujen kysyntä riippuu rakennusalan suhdanteiden lisäksi vahvasti tie- ja vesirakentamisen sekä julkisesti rahoitetun kunnallistekniikan investoinneista. Suhdanteiden ja kysynnän vaihtelusta aiheutuvia riskejä vastaan yhtiö suojautuu kehittämällä jatkuvasti myynnin ennustamisprosessejaan ja varmistamalla organisaation ja toimitusketjun rakenteiden riittävän joustavuuden.

Paikalliset lait ja säännökset vaikuttavat Uponorin toimintaan eri maissa. Suurelle osalle myytävistä tuotteista haetaan esimerkiksi kansallinen tuotehyväksyntä. Valmisteluvaiheessa olevia lakeja ja säännöksiä seurataan ja niiden mahdolliset vaikutukset sekä Uponorin että asiakkaidemme toimintaan pyritään ennakoimaan.

Operatiiviset riskit

Muoviputkijärjestelmien valmistuksessa käytettävien raaka-aineiden hinnat ovat alttiita muutoksille, joista tärkeimpiä ovat mm. petrokemian tuotteiden ja metallien hinta, toimituskapasiteetti ja markkinoiden kysyntä. Viime vuosina Uponor on kyennyt siirtämään hintavaihteluiden vaikutukset suurelta osin myyntihintoihinsa kohtuullisella viiveellä, eikä tästä ole aiheutunut olennaista tulonmenetystä Uponorille. Uponor suojautuu metallien ja muoviraaka-aineiden hintariskiä vastaan mahdollisuuksien mukaan sekä kiinteähintaisilla hankintasopimuksilla että finanssituotteilla. Pohjoismaissa Uponor hallitsee sähkön hintavaihteluriskiä jatkuvatoimisesti ja järjestelmällisesti rahoitusinstrumenteilla.

Komponenttien ja raaka-aineiden hankinnassa Uponorin tavoitteena on käyttää materiaaleja ja raaka-aineita, joilla on useampia toimittajia. Mikäli toimittajia on vain yksi, pyritään siihen, että ko. toimittajalla on vähintään kaksi tuotantolaitosta, jotka valmistavat Uponorin käyttämiä hyödykkeitä. Uponorilla on käytössään materiaalien ja raaka-aineiden laadunvarmennusjärjestelmä sekä toimittajien hyväksymisprosessi.

Uponor hallitsee organisaatio- ja johtamisriskejä, kuten esimerkiksi henkilöstön vaihtuvuutta ja ikäjakauman vääristymistä, analysoimalla jatkuvasti henkilöresursseja ja varmistamalla, että organisaatorakenne tukee tehokasta toimintaa. Henkilöstön kehittämissuunnitelmat keskittyvät erityisesti johtamistaitojen kasvattamiseen monikulttuurisessa matriisiorganisaatiossa. Uponorin sisäiset henkilöstökyselyt tuottavat tärkeää tietoa mm. työntekijöiden sitoutumisesta, työtehtävien ja yrityksen tavoitteiden yhdenmukaisuudesta, työympäristöstä ja työmotivaatiosta. Kyselytuloksiin pohjautuvat toiminta- ja kehittämissuunnitelmat vaikuttavat myönteisesti työntekijöiden suoritukseen ja sitoutumiseen.

Liiketoimintojen hallintaan käytetään useita IT-järjestelmiä, joista tärkeimmät ovat Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa käytetyt ERP-järjestelmät. Järjestelmien kriittisyyden analysoiminen ja riskien minimointiin liittyvät varautumisjärjestelyt sisältyvät suurimpien IT-järjestelmien käyttöönottoon ja elinkaaren hallintaan. Varautumisjärjestelyt kattavat esimerkiksi vikasietoisuuden, varmuuskopioinnit ja palautuksen suunnittelun ja testauksen. Avainjärjestelmien palauttaminen onnettomuuden tai vikatilanteen jälkeen testataan kriittisten järjestelmien osalta kerran kahdessa vuodessa. IT-järjestelmiin liittyviä riskejä arvioidaan osana Uponorin riskienhallintaprosessia, jossa painotetaan erityisesti järjestelmien turvallisuutta. Uponorin tietojärjestelmät alistetaan säännöllisesti ulkopuolisen ammattilaisen suorittamalle arvioinnille, ja näin tehtiin myös vuonna 2016. Tietojärjestelmien turvallisuutta parannetaan arvioinneista saadun palautteen perusteella. Lisäksi Uponorilla on jo useiden vuosien ajan ollut tietojärjestelmät osittain kattava vakuutus.

Uponor noudattaa ISO 9001 -laatuja järjestelmää ja ISO 14001 -ympäristöjohtamisjärjestelmää, mikä parantaa tuotannon turvallisuutta ja tuottavuutta sekä vähentää ympäristövaikutuksia ja muita toiminnan riskejä. Saksan tuotantolaitoksissa alettiin soveltaa ISO 50001 -standardin mukaista energianhallintajärjestelmää, joka on tarkoitus ottaa käyttöön kaikissa Uponorin tuotantolaitoksissa vuoteen 2020 mennessä.

Projektiliiketoiminnassa Uponorin tavoitteena on myös hallita mm. projektikohtaisia aikataulutukseen ja kustannuksiin liittyviä riskejä. Tällaiset riskit pyritään ottamaan huomioon projekti- ja alihankkijasopimuksissa. Lisäksi henkilökunnan projektinhallintaosaamista vahvistetaan aktiivisesti.

Rahoitusriskit

Viime vuodet ovat osoittaneet, että huomattavatkin häiriöt rahoitusmarkkinoilla ovat mahdollisia varsin lyhyellä varoitusajalla. Näin ollen, vaikka tilanne tällä hetkellä on Uponorin kannalta varsin vakaa, voivat rahoituksen saatavuuteen liittyvät riskit olla tulevaisuudessa merkittäviä. Uponorin rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan riittävien luottolimiittireservien ja lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman avulla, sekä käyttämällä rahoituksen hankinnassa erilaisia rahoitusmuotoja ja useita hyvän luottoluokituksen omaavia vakavaraisia vastapuolia.

Konsernin maksuvalmiutta hallitaan tehokkailla kassanhallintaratkaisulla ja riskiä karttavalla sijoituspolitiikalla. Sijoituskohteina ovat ainoastaan matalariskiset kohteet, jotka ovat tarvittaessa muunnettavissa käteisvaroiksi nopeasti ja selkeään markkinahintaan.

Korkomuutokset vaikuttavat konsernin korkokuluihin ja kiinteähintaisten rahoituserien käypään arvoon. Korkoriskejä hallitaan käyttämällä sekä kiinteä- että vaihtuvakorkoisia rahoitusinstrumentteja.

Konsernin toiminnan kansainvälisyys altistaa konsernin eri valuuttojen välisille valuuttariskeille. Merkittävä osa liikevaihdosta syntyy muissa valuutoissa kuin euroissa. Tällöin kuitenkin tyypillisesti myös valtaosa ko. liikevaihtoon kohdistuvista kuluista on kyseessä olevassa paikallisessa valuutassa. Tämä vähentää oleellisesti liiketoiminnan valuuttariskiä. Konsernin rahoitusosasto vastaa konsernitason valuuttakurssiriskien hallinnasta ja suojaamisesta. Suojausinstrumentteina käytetään pääasiallisesti valuuttatermiineitä ja -optioita.

Uponor altistuu myös valuuttakurssien muunnos- eli translaatoriskille, joka ilmenee muunnettaessa euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden omapääoma euromääräiseksi. Uponorin suojauspolitiikan mukaisesti euroalueen ulkopuolisia tase-eriä ei suojata. Poikkeuksena tähän ovat nettoinvestoinneiksi luettavat sisäiset lainat, jotka on sisällytetty suojauslaskentaan. Suojautumisessa valuuttakurssiriskeiltä kumppaneiksi valitaan vain hyvän luottoluokituksen omaavia vakavaraisia pankkeja.

Vahinkoriskit

Vuoden 2016 päättyessä Uponorilla oli 15 tuotantolaitosta kymmenessä eri maassa ja lisäksi useita yksiköitä, joissa asennusvalmiit tuotteet kootaan. Konsernin liikevaihdosta merkittävä osa syntyy tuotteista, jotka on valmistettu näissä tuotantolaitoksissa. Konsernitason vahinko- ja keskeytysvakuutuksia ohjataan keskitetysti, minkä tavoitteena on kattava vakuutusuoja mahdollisten konerikko-, tulipalo- yms. riskien toteutumisesta aiheutuville taloudellisille vahingoille.

Toinen merkittävä vahinkoriski liittyy Uponorin valmistamien ja myymien tuotteiden tuotevastuuseen, joka on niin ikään vakuutettu keskitetysti konsernitason tasolla.

Vuonna 2015 Uponorissa aloitettu koko konsernin kattava tuotantoyksiköiden jatkuvuuden ja liiketoiminnan keskeytymisen analysointihanke valmistui vuonna 2016. Analyysissä ei havaittu uusia, liiketoiminnan jatkuvuutta uhkaavia riskejä. Vahinko- ja keskeytysriskejä pyritään jo nyt ehkäisemään monin eri keinoin, kuten henkilöstön turvallisuuskoulutuksella, tuotantolaitteiden säännöllisillä huolto-ohjelmilla ja varmistamalla tärkeimpien varaosien jatkuva saatavuus. Katkeamaton toimitusketju on jatkossakin yksi riskienhallinnan painopistealueista.

Oleellinen osa vahinko- ja keskeytysriskien ehkäisyssä ovat myös jatkuvat, säännölliset vakuutusyhtiöiden suorittamat tarkastus- ja koulutuskäynnit Uponorin tuotantolaitoksissa. Tarkastuksia voidaan tarvittaessa suorittaa myös alihankkijoiden tuotantolaitoksissa.

Myös tietoturvaa ja siihen kohdistuvia uhkia seurataan jatkuvasti.

Riskienhallinta vuonna 2016

Koska markkinaolosuhteet ovat pysyneet haastavina monilla Uponorin päämarkkina-alueilla, markkinariskien seuranta ja hallinta olivat edelleen merkittävässä roolissa Uponorin riskienhallintatoimissa. Vuonna 2016 tärkeimmät tunnistetut riskit kartoitettiin keväällä ja syksyllä, ja toimintasuunnitelmat päivitettiin riskien hallitsemiseksi. Vuoden 2016 aikana Uponor arvioi yhteistyössä vakuutusyhtiöiden kanssa neljän

tuotantolaitoksensa riskienhallinnan valmiutta ja toimivuutta. Yleisarvosana yksiköiden riskienhallinnan tasosta oli hyvä.

Vuosi 2015 oli haasteellinen, mutta vuoden 2016 kuluessa tilanne Uponorille tärkeillä raaka-ainemarkkinoilla normalisoitui. Raaka-aineiden saatavuus oli yleisesti ottaen hyvä ja hinta muodostui tavanomaisten markkinamekanismien mukaan. Riskien minimoimiseksi Uponor lisäsi uusia raaka-ainetoimittajia hyväksytyjen toimittajien luetteloon. Loppuvuodesta 2015 alkaen Yhdysvalloissa kohdattiin erilaisia vaikeuksia, jotka liittyivät käyttövesiputkien liittimien valmistuksessa käytettävän muovin vakaaseen saatavuuteen. Uponor onnistui ratkaisemaan ongelmat vuoden 2016 aikana. Yhtiön toimitusketjun hallintaa muutettiin, jotta vastaava ei toistuisi.

Maailmantalouden tilanteen jatkuessa edelleen epävakaina huoli tulevaisuuden pankkirahoituksen saatavuudesta kohtuullisin ehdoin on edelleen perusteltu. Turvataksaan pitkäaikaisrahoituksensa Uponor on hajauttanut rahoituksensa instrumenttien, maturiteettien, markkinoiden ja vastapuolien osalta. Mikäli rahoitus ei ole raha- tai pääomamarkkinoilta hankittua, vastapuolina on ainoastaan hyvän luottoluokituksen omaavia vakavaraisia yhteistyöpankkeja ja rahoituslaitoksia. Kaikkiaan yhtiöllä on käytettävissään kahdenvälisiä luottolimiittejä yhteensä 200 miljoonan euron arvosta. Ne eräänntyvät vuosina 2019 ja 2021.

Edellisvuosien tapaan on erityistä huomiota edelleen kiinnitetty myös myyntisaamisten ja luottoriskien valvontaan.

Maailmantalouden heilahtelut ja verotussäännösten muutokset ovat kasvattaneet yritysten veroriskejä. Tästä johtuen myös Uponorissa veroriskien hallinta pysyi tärkeänä osa-alueena. Uponor on ennakoivasti toteuttanut hyvää verohallintatapaa ja ottanut veroriskien arvioinnin selkeäksi osaksi riskienhallintaprosessiaan.

Uponor on mukana useissa oikeusprosesseissa eri maissa. Vuoden 2016 aikana ei toteutunut sellaisia riskejä eikä ollut vireillä oikeudenkäyntejä tai muita oikeudellisia tai viranomaistoimenpiteitä, joilla nykytiedon mukaan olisi ollut olennainen merkitys konsernille.

Hallinto ja tilintarkastus

Vuoden 2016 varsinainen yhtiökokous 10. maaliskuuta valitsi hallitukseen uudelleen yhden vuoden toimikaudeksi Jorma Elorannan, Timo Ihamuotilan, Markus Lengauerin, Eva Nygrenin, Annika Paasikiven ja Jari Rosendalin. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Jorma Eloranta ja varapuheenjohtajaksi Annika Paasikivi. Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin nyt 7. kerran peräkkäin tilintarkastusyhteisö Deloitte & Touche Oy. Samassa yhteydessä päävastuulliseksi tilintarkastajaksi nimitettiin KHT Jukka Vattulainen aiemman tarkastusryhmän ulkopuolelta.

Uponor laatii erillisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä palkka- ja palkkioselvityksen. Ne ovat saatavilla tilinpäätöksen julkistuksen jälkeen yhtiön verkkosivuilla osoitteessa sijoittajat.uponor.fi > Hallinto > Hallinto- ja ohjausjärjestelmä.

Uponor noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n vuonna 2015 antamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia, mutta poikkeaa siitä suosituksen 15 osalta. Uponorin henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnassa on kaksi jäsentä suosituksessa mainitun kolmen sijasta. Uponor katsoo, että kaksi jäsentä riittää varmistamaan valiokunnan asiantuntemuksen. Lisäksi valiokunta voi tarvittaessa pyytää näkemyksiä valiokunnan ulkopuolisilta tahoilta. Valiokunta toimii hallituksen valmistelu- ja tukielimenä. Kaikki olennaiset palkitsemiseen liittyvät asiat käsittelee yhtiön hallitus.

Osakepääoma ja osakkeet

Uponorin osakevaihto Nasdaq Helsinki -arvopaperipörssissä vuonna 2016 oli 20,3 (27,6) milj. kappaletta, yhteensä 297,7 (384,1) milj. euroa. Osakkeen kurssi vuoden 2016 lopussa oli 16,51 (13,60) euroa ja

osakekannan markkina-arvo 1 208,6 (995,6) milj. euroa. Vuoden päättyessä yhtiöllä oli 16 113 (14 539) osakkeenomistajaa. Ulkomainen omistus yhtiössä oli katsauskauden päättyessä 26,1 (31,5) prosenttia. Tarkemmat osakekohtaiset tiedot löytyvät tilinpäätöksestä.

Uponor Oyj:n osakepääoma vuonna 2016 oli 146 446 888 euroa ja osakkeiden lukumäärä 73 206 944. Näissä ei vuoden aikana tapahtunut muutoksia.

Syyskuun 13. päivänä yhdysvaltalaisen Franklin Resources, Inc:n, omistusosuus laski 9,55 prosenttiin. Yhtiön hallussa olevien osakkeiden määrä laski silloin 6 989 652 osakkeeseen.

Uponor julkaisi 20.5.2016 osakkeenomistajilleen kehotuksen ottaa vastaan vuoden 1998 ja 2004 rahastoanneissa annetut ja vielä vastaanottamattomat osakkeet. Edellä mainittujen rahastoantipäätösten nojalla annetut ja vielä vastaanottamattomat osakkeet on otettava vastaan viimeistään 20.5.2017 tai ne julistetaan menetetyiksi. Määräaikaan mennessä vastaanottamattomat osakkeet myydään niihin oikeutetun lukuun julkisessa kaupankäynnissä. Myynnistä kertyneet varat, joita ei ole nostettu neljän vuoden kuluessa myynnistä, lankeavat yhtiölle.

Hallituksen valtuutukset

Uponor Oyj:n hallitus päätti 12.2.2016 yhtiökokouksen 17.3.2015 antaman valtuutuksen nojalla toteuttaa suunnatun osakeannin yhtiön johdolle osana yhtiön osakesidonnaista kannustinohjelmaa vuosille 2013–2015. Suunnatussa osakeannissa 28 601 yhtiön hallussa olevaa osaketta luovutettiin yhdeksälle yhtiön avainhenkilölle. Yksityiskohtaisempia tietoja on 12.2.2016 julkistetussa pörssitiedotteessa.

Varsinainen yhtiökokous valtuutti 10.3.2016 hallituksen päättämään enintään 3,5 miljoonan oman osakkeen hankkimisesta. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti, kuitenkin enintään 18 kuukautta. Lisäksi hallitus valtuutettiin päättämään enintään 7,2 miljoonan uuden osakkeen antamisesta tai omien osakkeiden luovuttamisesta. Osakkeiden kokonaismäärä vastaa noin 9,8 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Kumpaakaan yhtiökokouksen myöntämää valtuutusta ei käytetty vuonna 2016. Tarkemmat tiedot yhtiökokouksesta löytyvät yhtiön verkkosivuilta osoitteesta sijoittajat.uponor.fi > Hallinto > Yhtiökokous > Yhtiökokous 2016.

Omat osakkeet

Vuoden lopussa Uponorin hallussa oli 68 959 omaa osaketta, mikä vastaa noin 0,1 prosenttia osake- ja äänimäärästä.

Johdon osakeomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja sekä heidän yhtiön tiedossa olevat määräysvalta-yhteisönsä omistivat vuoden lopussa yhteensä 139 173 (124 916) Uponor-osaketta. Näiden osakkeiden osuus kaikista osakkeista ja osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä oli 0,19 prosenttia.

Osakesidonnainen kannustinohjelma

Uponor Oyj:n hallitus on viime vuosina päättänyt useista, yhtiön johdolle tarkoitetuista pitkän aikavälin kannustinohjelmista. Yksityiskohtaiset tiedot suunnitelmista on yhtiön sijoittajille suunnatulla verkkosivustolla.

Joulukuussa 2016 Uponor Oyj:n hallitus päätti jatkaa hallituksen vuonna 2014 hyväksymää yhtiön johdon suoriteperusteista osakekannustinohjelmaa. Uuden ohjelman kohderyhmään kuuluu noin 30 konsernin johtoryhmään ja johtajistoon kuuluvaa henkilöä. Uusi ohjelma kattaa kalenterivuodet 2017–2019. Uuteen ohjelmaan perustuva mahdollinen osakepalkkio maksetaan vuonna 2020.

Ohjelman tarkoituksena on jatkaa Uponorin toimivan johdon ja osakkeenomistajien tavoitteiden yhdenmukaistamista ja siten kasvattaa yrityksen arvoa, vahvistaa kannattavaa kasvua ja sitouttaa ohjelmaan osallistuvat johtajat yritykseen pitkäkestoisesti. Kilpailukykyinen kannustinohjelma palkitsee johtoa yhtiön

strategisten kannattavuus- ja kasvutavoitteiden saavuttamisesta mahdollistaen yrityksen osakkeiden ansaitsemisen ja henkilökohtaisen osakemäärän kasvattamisen.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Katsauskauden jälkeen ei ole ollut merkittäviä tapahtumia.

Lähiajan näkymät

Uponorin ydinliiketoiminnan ja tärkeimpien markkinoiden kehityksen uskotaan jatkuvan suhteellisen vakaana ja positiivisena. Luottamusta varjostavat kuitenkin eräät riskitekijät, jotka toteutuessaan saattavat vaikuttaa liiketoiminnan kehitykseen.

Monet Euroopan rakennusmarkkinoista eivät ole vieläkään sanottavassa määrin toipuneet koko maailmaa lähes kymmenen vuotta sitten ravistelleesta maailmantalouden kriisistä. Vuoden 2016 loppupuoliskolla oli kuitenkin havaittavissa merkkejä elpymisestä, ja Euroopan rakennusmarkkinoiden hitaan elpymisen odotetaan jatkuvan vuonna 2017. Elpymisestä kertovia merkkejä ovat esimerkiksi myönnettyjen rakennuslupien määrän suhteellisen vahva kasvu useimmissa Euroopan maissa ja positiiviset markkinasuhteet osassa Pohjoismaita ja lisäksi myös esimerkiksi Saksassa, Alankomaissa ja Ranskassa. Laaja-alaista elpymistä tukee kuluttajien kasvanut luottamus, houkuttelevat lainaehdot, maahanmuutto ja myös vuosien aikana patoutuneen kysynnän purkautuminen. Toinen elpymistä tukeva ilmiö on yhdyskuntateknisten rakennushankkeiden painottuminen monien valtioiden lyhyen aikavälin investointisuunnitelmissa.

Pohjois-Amerikan taloustilanteen odotetaan jatkuvan kasvusuuntaisena, joskin kasvun vauhti todennäköisesti hidastuu. Tästä saatiin jo esimakua vuoden 2016 lopulla, kun uusien asuinrakennushankkeiden määrän kasvu Yhdysvalloissa hidastui tilapäisesti, vaikka monet rakentamisen kasvuun vaikuttavat tekijät, kuten asuntolainojen korot, myynnissä oleva asuntokanta ja työpaikkojen lisääntyminen rakennusteollisuudessa, säilyivät melko suotuisina. Yhdysvaltain presidentinvaalien jälkeen valittu uusi hallinto on luvannut lisätä yhdyskuntatekniikan ja tuotannon investointeja merkittävästi. Kun näitä investointeja aletaan toteuttaa, niillä pitäisi olla piristävä vaikutus Yhdysvaltain talouteen erityisesti pitkällä aikavälillä.

Edellä kuvattuihin markkinanäkymiin liittyy kuitenkin myös riskejä, vaikka ne eivät todennäköisesti toteudukaan. Useissa Euroopan maissa on tänä vuonna vaalit, ja vaalien tulokset saattavat yllättää. Pinnan alla lepää useita laajasti vaikuttavia asioita, jotka saattavat nousta uudelleen esiin, esimerkiksi Iso-Britannian EU-kansanäänestyksen seuraukset, EU:n velkakiiri sekä EU:n, Itä-Euroopan ja mahdollisesti myös globaali poliittinen tilanne. Mikä tahansa näistä tekijöistä voi yksin tai yhdessä muiden tekijöiden kanssa suistaa talouden kehityksen raiteiltaan Euroopassa, Pohjois-Amerikassa ja myös muilla Uponorin liiketoiminta-alueilla.

Uponorin vahvistamiseen on käytetty paljon aikaa, vaivaa ja rahaa. Syksyllä 2015 Uponor ilmoitti käynnistävänsä laajamittaiset muutosohjelmat Euroopan liiketoimintasegmenteissä koskien Talotekniikka – Eurooppaa ja Uponor Infraa. Muutosohjelmia on toteutettu molemmissa segmenteissä tarmokkaasti. Ohjelmat saatiin suurelta osin valmiiksi vuoden 2016 loppuun mennessä, ja tulokset ovat odotusten mukaisia: organisaatio on virtaviivaisempi, päätöksenteko ketterämpää ja tuloskehitys paranee koko ajan. Sekä Talotekniikka – Euroopassa että Uponor Infrassa on uusinta teknologiaa hyödyntävä tuotantoverkosto sekä hyvä alueellinen kattavuus.

Olettaen, että talouden kehitys Uponorin päämarkkina-alueilla jatkuu häiriintymättä, Uponor antaa seuraavan ohjeistuksen vuodelle 2017: Uponorin liikevaihdon ja vertailukelpoisen liikevoiton odotetaan paranevan vuodesta 2016.

Konsernin investointien, ilman investointeja osakkeisiin, odotetaan olevan noin 50 - 60 milj. euroa. Varat kohdistetaan uusien tuotteiden ja uuden tarjonnan kehittämiseen, kuten esimerkiksi strategisesti merkittäviin hygieniaratkaisuihin ja liiketoiminnan laajentamiseen Aasiassa.

Uponorin taloudellinen tulos on alttiina erilaisille strategisille, operatiivisille, taloudellisille, oikeudellisille, poliittisille ja vahinkoriskeille. Näiden tarkempi riskianalyysi löytyy vuoden 2016 vuosikertomuksen kohdasta "Liiketoimintaan kohdistuvat riskit".

Uponor Oyj
Hallitus

Lisätietoja:

Jyri Luomakoski, toimitusjohtaja, puh. 020 129 2824

Riitta Palomäki, talousjohtaja, puh. 020 129 2822

Tarmo Anttila
viestintäjohtaja
puh. 020 129 2852

Jakelu:
Nasdaq Helsinki
Tiedotusvälineet
www.uponor.fi

Taulukko-osa

Osavuositarkastus on laadittu IAS 34 -standardin mukaisesti eikä sitä ole tilintarkastettu. Pörssitiedotteen suluissa olevat luvut ovat vuoden 2015 vastaavan jakson lukuja. Osavuositarkastuksen muutosprosentit on laskettu tarkoista luvuista eikä katsauksessa julkaistuista pyöristetyistä luvuista.

Uponor julkistaa vertailukelpoisen liikevoiton ja vertailukelpoisen bruttokatteen, joiden tarkoituksena on tarjota käyttökelpoista ja vertailukelpoista tietoa yhtiön liiketoiminnan operatiivisesta kehityksestä. Vertailukelpoinen liikevoitto ja bruttokate eivät sisällä vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä (IAC). Tällaisia eriä ovat normaaliin liiketoimintaan kuulumattomat poikkeukset, kuten esimerkiksi myyntivoitot ja -tappiot, lisäkustannukset, jotka aiheutuvat toimipisteiden sulkemisesta tai muusta rakennemuutoksesta, ylimääräiset alaskirjaukset tai niiden peruutukset, kustannukset, jotka aiheutuvat onnettomuuksista tai tuhoista, ympäristöasioista, oikeudenkäynneistä tai sääntelyn muutoksista.

LYHENNETTY KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

M€	1-12/ 2016	1-12/ 2015	10-12/ 2016	10-12/ 2015
Jatkuvat toiminnot				
Liikevaihto	1 099,4	1 050,8	268,9	262,0
Hankinnan ja valmistuksen kulut	723,4	680,6	183,0	170,6
Bruttokate	376,0	370,2	85,9	91,4
Muut liiketoiminnan tuotot	4,2	2,4	1,8	1,5
Varastointimenot	34,6	35,3	8,3	8,6
Myyntiin ja markkinoinnin kulut	190,1	187,4	47,0	46,9
Hallinnon kulut	58,9	56,8	17,4	15,1
Liiketoiminnan muut kulut	25,6	21,7	7,5	8,3
Liikevoitto	71,0	71,4	7,5	14,0
Rahoituskulut, netto	10,0	8,9	2,8	3,2
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	-0,6	0,3	-0,8	0,1
Tulos ennen veroja	60,4	62,8	3,9	10,9
Tuloverot	18,9	25,7	-2,0	6,5
Tulos jatkuvista toiminnoista	41,5	37,1	5,9	4,4
Lopetetut toiminnot				
Lopetettujen toimintojen tulos	0,4	-0,2	0,0	0,1
Kauden tulos	41,9	36,9	5,9	4,5
Laaja tuloslaskelma				
Erät joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi				
Etuuspohjaisten eläkkeiden uudelleenarvostus, verojen jälkeen	1,4	1,4	1,4	1,4
Erät jotka siirretään myöhemmin tulosvaikutteisiksi				
Muuntoerot	2,1	11,3	6,3	4,0
Rahavirtojen suojaus, verojen jälkeen	1,4	0,0	0,5	0,3
Nettoinvestoinnin suojaus	0,2	-2,0	-1,0	-1,0
Kaudelle kirjatut laajan tuloksen erät, verojen jälkeen	5,1	10,7	7,2	4,7
Kauden laaja tulos	47,0	47,6	13,1	9,2
Kauden tuloksen jakautuminen				
- Emoyrityksen omistajille	42,2	37,5	7,7	5,5
- Määräysvallattomille omistajille	-0,3	-0,6	-1,8	-1,0
Kauden laajan tuloksen jakautuminen				
- Emoyrityksen omistajille	47,1	47,3	14,2	9,9
- Määräysvallattomille omistajille	-0,1	0,3	-1,1	-0,7
Osakekohtainen tulos, €	0,58	0,51	0,11	0,07
- Jatkuvat toiminnot	0,57	0,51	0,10	0,07
- Lopetetut toiminnot	0,01	0,00	0,01	0,00
Laimennettu osakekohtainen tulos, €	0,58	0,51	0,11	0,07
- Jatkuvat toiminnot	0,57	0,51	0,10	0,07
- Lopetetut toiminnot	0,01	0,00	0,01	0,00

LYHENNETTY KONSERNITASE

M€	31.12.2016	31.12.2015
Varat		
Pitkäaikaiset varat		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	240,9	221,4
Aineettomat hyödykkeet	119,0	94,7
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	13,3	0,2
Muut arvopaperit ja pitkäaikaiset saamiset	21,4	20,8
Laskennalliset verosaamiset	11,6	21,0
Pitkäaikaiset varat yhteensä	406,2	358,1
Lyhytaikaiset varat		
Vaihto-omaisuus	139,3	112,4
Myyntisaamiset	165,8	154,5
Muut saamiset	39,9	33,6
Rahavarat *)	16,3	49,2
Lyhytaikaiset varat yhteensä	361,3	349,7
Varat yhteensä	767,5	707,8
Oma pääoma ja velat		
Oma pääoma		
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	263,3	248,0
Määräysvallattomien omistajien osuus	63,6	63,7
Oma pääoma yhteensä	326,9	311,7
Pitkäaikaiset velat		
Korolliset velat	158,2	91,2
Laskennalliset verovelat	11,8	20,2
Varaukset	8,9	10,6
Eläkevelvoitteet ja muut velat	25,2	28,1
Pitkäaikaiset velat yhteensä	204,1	150,1
Lyhytaikaiset velat		
Korolliset velat	17,6	48,3
Varaukset	19,9	14,4
Ostovelat	76,2	63,9
Muut velat	122,8	119,4
Lyhytaikaiset velat yhteensä	236,5	246,0
Oma pääoma ja velat yhteensä	767,5	707,8

*) 31.12.2015 rahavarat sisältävät 1,0 miljoonaa euroa sidottuja rahavaroja.

LYHENNETTY KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

M€	1-12/2016	1-12/2015
Liiketoiminnan rahavirta		
Tulorahoitus	105,3	105,6
Käyttöpääoman muutos	-16,6	-15,0
Maksetut verot	-24,9	-29,5
Maksetut korot	-4,1	-3,2
Saadut korot	0,2	0,3
Liiketoiminnan rahavirta	59,9	58,2
Investointien rahavirta		
Tytäryhtiöiden ja liiketoimintojen hankinnat *	-31,4	-0,1
Tytäryhtiöiden ja liiketoimintojen myynnit	-	7,6
Yhteisyritysten hankinta	-13,5	-
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-50,7	-50,1
Käyttöomaisuuden myyntituotot	3,4	0,7
Saadut osingot	0,4	0,2
Lainasaamisten takaisinmaksut	0,0	0,0
Investointien rahavirta	-91,8	-41,7
Rahoituksen rahavirta		
Lainojen nostot	97,3	17,4
Lainojen takaisinmaksut	-58,8	-33,3
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-5,4	19,1
Osingonjako	-32,2	-30,7
Rahoitusleasingmaksut	-1,1	-0,9
Rahoituksen rahavirta	-0,2	-28,4
Rahavarojen muuntoerot	0,2	-0,1
Rahavarojen muutos	-31,9	-12,0
Rahavarat 1 tammikuuta	48,2	60,2
Rahavarat kauden lopussa	16,3	48,2
Muutos taseen mukaan	-31,9	-12,0

*) Tytäryhtiöiden ja liiketoimintojen hankintoihin sisältyy 32,5 miljoonaa euroa KaMo/Delta -liiketoimintojen hankinnasta ja 1,1 miljoonaa euroa hankinnassa saaduista rahavaroista.

LASKELMA OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

M€	A	B	C	D*	E	F	G	H	I
Oma pääoma 1.1.2016	146,4	50,2	-1,0	-1,8	-0,7	54,9	248,0	63,7	311,7
Tilikauden laaja tulos			1,4	2,7		43,0	47,1	-0,1	47,0
Maksetut osingot (0,44 euroa/osake)						-32,2	-32,2		-32,2
Osakepalkkio-ohjelmat					0,2	0,2	0,4		0,4
Muut oikaisut						0,0	0,0		0,0
Oma pääoma 31.12.2016	146,4	50,2	0,4	0,9	-0,5	65,9	263,3	63,6	326,9
Oma pääoma 1.1.2015	146,4	50,2	-1,0	-10,3	-1,0	46,8	231,1	66,8	297,9
Tilikauden laaja tulos			0,0	8,5		38,8	47,3	0,3	47,6
Maksetut osingot (0,42 euroa/osake)						-30,7	-30,7		-30,7
Osakepalkkio-ohjelmat					0,3	0,0	0,3		0,3
Tytäryhtiöiden ja liiketoimintojen myynnit								-3,3	-3,3
Muut oikaisut			0,0			0,0	0,0	-0,1	-0,1
Oma pääoma 31.12.2015	146,4	50,2	-1,0	-1,8	-0,7	54,9	248,0	63,7	311,7

*) Sisältää -15,2 (-15,5) miljoonan euron nettoinvestoinnin suojauslaskennan tehokkaan osuuden.

- A – Osakepääoma
- B – Ylikurssirahasto
- C – Muut rahastot
- D* – Kertyneet muuntoerot
- E – Omat osakkeet
- F – Edellisten tilikausien voitto
- G – Emoyhtiön omistajien osuus
- H – Määräysvallattomien osuus
- I – Oma pääoma

OSAVUOSIKATSAUKSEN LIITETIEDOT

LAADINTAPERIAATTEET

Osavuositarkastus on laadittu EU:n hyväksymiä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (IFRS) ja IAS 34 Osavuositarkastukset -standardia noudattaen. Noudatetut laadintaperiaatteet ovat yhtenevät konsernin vuoden 2016 tilinpäätöksessä noudattamien periaatteiden kanssa.

AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET JA AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

M€	31.12.2016	31.12.2015
Bruttoinvestoinnit	50,7	50,1
- % liikevaihdosta	4,6	4,8
Poistot ja arvonalentumiset	41,6	39,1
Myydyn käyttöomaisuuden kirjanpitoarvo	2,3	0,9

HENKILÖSTÖ

Kokopäiväiseksi muutettuna	1-12/2016	1-12/2015
Keskimäärin	3 869	3 842
Kauden lopussa	3 868	3 735

OMAT OSAKKEET

	31.12.2016	31.12.2015
Omat osakkeet, kpl	68 959	97 560
- osakepääomasta, %	0,1	0,1
- äänimäärästä, %	0,1	0,1
Omien osakkeiden kirjanpidollinen vasta-arvo, M€	0,1	0,2

SEGMENTTI-INFORMAATIO

M€	1-12/2016			1-12/2015		
	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä
Segmentin tuotot, jatkuvat toiminnot						
Talotekniikka - Eurooppa	510,2	0,8	511,0	466,4	0,7	467,1
Talotekniikka - Pohjois-Amerikka	305,6	0,0	305,6	275,8	-	275,8
Uponor Infra	283,6	4,3	287,9	308,6	3,4	312,0
Eliminoinnit	-	-5,1	-5,1	-	-4,1	-4,1
Yhteensä	1 099,4	-	1 099,4	1 050,8	-	1 050,8

M€	10-12/2016			10-12/2015		
	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä
Segmentin tuotot, jatkuvat toiminnot						
Talotekniikka - Eurooppa	125,6	0,2	125,8	114,2	0,1	114,3
Talotekniikka - Pohjois-Amerikka	77,2	0,0	77,2	74,0	-	74,0
Uponor Infra	66,1	1,1	67,2	73,8	1,2	75,0
Eliminoinnit	-	-1,3	-1,3	-	-1,3	-1,3
Yhteensä	268,9	-	268,9	262,0	-	262,0

M€	1-12/2016		1-12/2015	
	10-12/2016	10-12/2015	10-12/2016	10-12/2015
Segmentin tulos, jatkuvat toiminnot				
Talotekniikka - Eurooppa	25,6	24,0	1,6	3,3
Talotekniikka - Pohjois-Amerikka	50,0	51,0	11,9	12,2
Uponor Infra	-0,8	0,2	-5,0	-1,2
Muut	-2,2	-3,8	-0,3	-0,9
Eliminoinnit	-1,6	0,0	-0,7	0,6
Yhteensä	71,0	71,4	7,5	14,0

M€	1-12/2016	1-12/2015
Segmentin poistot ja arvonalentumiset, jatkuvat toiminnot		
Talotekniikka - Eurooppa	14,2	10,2
Talotekniikka - Pohjois-Amerikka	10,7	9,8
Uponor Infra	13,1	14,5
Muut	3,6	4,5
Eliminoinnit	0,0	0,1
Yhteensä	41,6	39,1
Segmentin investoinnit		
Talotekniikka - Eurooppa	14,4	15,4
Talotekniikka - Pohjois-Amerikka	20,8	22,6
Uponor Infra	14,3	11,3
Muut	1,2	0,8
Yhteensä	50,7	50,1
M€	31.12.2016	31.12.2015
Segmentin varat		
Talotekniikka - Eurooppa	393,0	325,5
Talotekniikka - Pohjois-Amerikka	245,1	216,0
Uponor Infra	196,8	212,9
Muut	260,2	227,7
Eliminoinnit	-327,6	-274,3
Yhteensä	767,5	707,8
Segmentin velat		
Talotekniikka - Eurooppa	261,9	211,3
Talotekniikka - Pohjois-Amerikka	174,5	160,2
Uponor Infra	65,1	80,0
Muut	297,6	245,7
Eliminoinnit	-358,5	-301,0
Yhteensä	440,6	396,2
	1-12/2016	1-12/2015
Segmentin henkilöstö, keskimäärin		
Talotekniikka – Eurooppa	2 037	2 014
Talotekniikka - Pohjois-Amerikka	682	592
Uponor Infra	1 081	1 173
Muut	69	63
Yhteensä	3 869	3 842
Täsmäytyslaskelma		
M€	1-12/2016	1-12/2015
Segmentin tulos, jatkuvat toiminnot		
Raportoitavien segmenttien tulos yhteensä	74,8	75,2
Muut	-2,2	-3,8
Eliminoinnit	-1,6	0,0
Liikevoitto	71,0	71,4
Rahoituskulut, netto	10,0	8,9
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	-0,6	0,3
Konsernin tulos ennen veroja	60,4	62,8

EHDOLLISET VELAT JA VARAT

M€	31.12.2016	31.12.2015
----	------------	------------

Investointisitoumukset	9,7	5,7
Muut sitoumukset	0,6	1,5

Omien velkojen puolesta annetut vakuudet

Annetut pantit	0,1	0,1
Kiinnitykset	2,5	-
Takaukset	5,0	4,8

Tytäryhtiöiden puolesta annetut vakuudet

Annetut pantit		-
Takaukset	34,1	19,6

Lisäksi emoyhtiö on antanut tytäryhtiöidensä puolesta letter of comfort -tyyppisiä sitoumuksia, jotka eivät sisälly edellä mainittuihin lukuihin.

Annetut pantit	0,1	0,1
Kiinnitykset	2,5	-
Takaukset	39,1	24,4
Yhteensä	41,7	24,5

Uponor Oyj:n espanjalaisessa tytäryhtiössä Uponor Hispania, S.A.U.:ssa suoritettiin vuosina 2011–2012 verotarkastus koskien tilivuotia 2006 ja 2007. Tarkastuksen johdosta verottaja hylkäsi konsernin palveluveloituksiin ja mainontaan liittyvien kulujen verovähennyskelpoisuuden. Tämän johdosta Uponor Hispania on maksanut 0,7 miljoonaa euroa sisältäen vaaditut verot ja viivekorot, ja aloittanut prosessin kaksinkertaisen verotuksen poistamiseksi.

Uponor Oyj ja sen tytäryhtiö Uponor Business Solutions Oy maksoivat vuoden 2012 alussa 15,0 miljoonaa euroa veroja, veronkorotuksia ja viivemaksuja perustuen verovuosien 2005–2009 jälkiverotus- ja verotuksen oikaisupäätöksiin. Uponor on hakenut valituslupaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Uponor on myös ryhtynyt toimenpiteisiin mahdollisen kaksinkertaisen verotuksen poistamiseksi. Veronkorotus ja viivekorot on kirjattu kuluksi vuonna 2011, verotettavan tulon lisäyksestä aiheutunut tulovero (9,6 miljoonaa euroa) on kirjattu saamiseksi veroviranomaiselta. Saaminen verottajalta on siirretty taseen pitkäaikaisiin saamisiin, sillä tapauksen käsittely voi viedä vuosia. Mikäli yhtiö vastoin odotuksia häviäisi verotuspäätöksen valituksen, jäisivät yhtiölle maksuunpannut viivekorot ja veronkorotukset yhtiön tappioksi. Mikäli verotuspäätöksen valitus hyväksyttäisiin, maksetut veronkorotukset ja viivekorot palautettaisiin yhtiölle.

M€ 31.12.2016 31.12.2015

MUUT VUOKRASOPIMUKSET 47,7 45,9

JOHDANNAISSOPIMUKSET

M€	Nimellis- arvo 31.12.2016	Käypä arvo 31.12.2016	Nimellis- arvo 31.12.2015	Käypä arvo 31.12.2015
Valuuttajohdannaiset				
- Termiinisopimukset	187,7	-0,6	230,0	0,7
Korkojohdannaiset				
- Koronvaihtosopimukset	50,0	-1,5	61,0	-2,4
- Korko-optiot	20,0	0,1		
Hyödykejohdannaiset				
- Termiinisopimukset	5,8	-0,2	5,0	-1,8

RAHOITUSVARAT JA -VELAT ARVOSTUSRYHMITTÄIN

31.12.2016 M€	Suojaus- lasken- nassa olevat johdan- naiset	Käypään arvoon tulosvai- kutteisesti kirjattavat rahoitus- varat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytä- vissä olevat rahoitus- varat	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat rahoitusvelat	Tase- erien kirjan- pito- arvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkia taso
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Muut osakkeet ja osuudet				0,3		0,3	
Sähköjohdannaiset	0,1					0,1	1
Muut johdannaissopimukset		0,1				0,1	2
Pitkäaikaiset saamiset			20,9			20,9	
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset ja muut saamiset			193,5			193,5	
Sähköjohdannaiset	0,1					0,1	1
Muut johdannaissopimukset		1,6				1,6	2
Rahavarat			16,3			16,3	
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,2	1,7	230,7	0,3		232,9	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat					158,2	158,2	
Sähköjohdannaiset	0,2					0,2	1
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat					17,6	17,6	
Sähköjohdannaiset	0,3					0,3	1
Muut johdannaissopimukset	1,6	2,1				3,7	2
Ostovelat ja muut velat					102,6	102,6	
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	2,1	2,1			278,4	282,6	

RAHOITUSVARAT JA -VELAT ARVOSTUSRYHMITTÄIN

31.12.2015 M€	Suojaus- lasken- nassa olevat johdan- naiset	Käypään arvoon tulosvai- kutteisesti kirjattavat rahoitus- varat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytä- vissä olevat rahoitus- varat	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat rahoitusvelat	Tase- erien kirjan- pito- arvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkia taso
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Muut osakkeet ja osuudet				0,2		0,2	
Pitkäaikaiset saamiset			20,6			20,6	
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset ja muut saamiset			178,1			178,1	
Muut johdannaissopimukset	0,0	1,4				1,4	2
Rahavarat			49,2			49,2	
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,0	1,4	247,9	0,2		249,5	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat					91,2	91,2	
Sähköjohdannaiset	0,9					0,9	1
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat					48,3	48,3	
Sähköjohdannaiset	0,9					0,9	1
Muut johdannaissopimukset	2,7	0,5				3,2	2
Ostovelat ja muut velat					92,7	92,7	
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	4,5	0,5			232,2	237,2	

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvon katsotaan vastaavan niiden käypää arvoa. Rahoitusvarat ja -velat on jaettu IFRS 7 -standardin mukaisiin käyvän arvon hierarkioihin. Uponor soveltaa hierarkiaa seuraavasti:

- Sähkötermiinit on arvostettu pörssin markkinahintaan (Taso 1).
- Valuuttatermiinit ja valuutanvaihtosopimukset on arvostettu yleisiltä markkinoilta saaduista hintatiedoista sekä käyttämällä yleisesti tunnettuja arvostusmalleja (Taso 2).

LIIKETOIMINTOJEN YHDISTÄMINEN

Uponor Holding GmbH sai 4. tammikuuta 2016 päätökseen 30. marraskuuta 2015 julkistetun hankkeen ostaa kahden saksalaisyhtiön, eli Delta Systemtechnik GmbH:n ja KaMo-ryhmän osakekannat kokonaisuudessaan. KaMo-konserni muodostuu kolmesta yhtiöstä: KaMo Frischwarmwassersysteme GmbH, KaMo Verteilersisteme GmbH ja Morlok Betriebsgesellschaft mbH. Delta Systemtechnik valmistaa kuuman veden jakoasemia omakotien käyttövesijärjestelmiin, lämmityksen lämmönsiirtimiä sekä muita tuotteita kuumavesi- ja lämmitysjärjestelmiin. KaMo kehittää sekä huoneistokohtaisia että keskusjärjestelmiä asuntojen lämmittämiseen ja kuuman veden tuottamiseen. Yritystoston tarkoituksena on laajentaa Uponorin tarjontaa ja osaamista käyttö- ja juomavesijärjestelmien markkinoilla, joilla hygieniatekijöiden merkitys kasvaa koko ajan. Hankitut yhtiöt tulivat osaksi Talotekniikka – Eurooppa –segmenttiä.

M€	2016
Hankitut varat ja vastattaviksi otetut velat	
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	3,7
Aineettomat käyttöomaisuushyödykkeet	19,8
Vaihto-omaisuus	5,5
Myyntisaamiset ja muut saamiset	5,7
Rahavarat	1,1
Varat yhteensä	35,8
Pitkäaikaiset korolliset velat	3,3
Laskennalliset verovelat	5,7
Varaukset	0,7
Lyhytaikaiset korolliset velat	0,4
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	4,3
Velat yhteensä	14,4
Nettovarallisuus	21,4
M€	
Hankintameno	32,5
Hankittu nettovarallisuus	-21,4
Liikearvo	11,1

Hankintameno 32,5 miljoonaa euroa vastaa kokonaisuudessaan Delta Systemtechnik GmbH:n ja KaMo Groupin määritettyä käypää arvoa, joka on arvioitu käyttäen tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa ja markkinoihin perustuvaa lähestymistapaa. Käyvän arvon määrittäminen perustuu merkittävässä määrin syöttötietoihin, joita ei ole saatavissa markkinoilta, viitaten IFRS 13 Käyvän arvon määrittäminen -standardin Tason 3 mukaisiin syöttötietoihin.

Hankinnasta syntynyt liikearvo 11,1 miljoonaa euroa muodostuu pääosin liiketoiminnan yhdistämisestä saavutettavista synergioista kuten kansainvälisestä kasvusta, projektiliiketoiminnasta, tuotetarjoomasta sekä ristiin myynnistä. Hankintameno laskelma on alustava: hankitun nettovarallisuuden käypä arvo on ehdollinen, kunnes arvostukset aineellisille käyttöomaisuushyödykkeille ja tunnistettavissa oleville aineettomille hyödykkeille ovat lopulliset.

Hankintaan liittyvät kustannukset olivat 0,9 miljoonaa euroa. Ne sisältyvät hallinnon kuluihin konsernin laajassa tuloslaskelmassa seuraavasti: 0,6 miljoonaa euroa 31.12.2015 päättyneellä tilikaudella ja 0,3 miljoonaa euroa 31.12.2016 päättyneellä raportointikaudella.

Konsernin laajaan tuloslaskelmaan sisältyi Delta Systemtechnik GmbH:n ja KaMo Groupin tuottamaa liikevaihtoa 31,6 miljoonaa euroa ja kauden tulosta 1,3 miljoonaa euroa tammikuun 4. päivästä 2016 lähtien.

Uponor Oyj osti joulukuussa 2015 tosiaikaiseen vedenlaadun seurantaan erikoistuneen suomalaisen startup-yrityksen NWater Oy:n (UWater Oy 12.1.2016 alkaen) koko osakekannan. Maksettu kauppahinta ja hankittu nettovarallisuus eivät olleet merkittäviä.

YHTEISYRITYSTEN HANKINTA

13. heinäkuuta Uponor Oyj ja yhdysvaltalainen Belkin International saivat päätökseen Phyn-nimisen yhteisyrityksen perustamisen Yhdysvaltoihin ja Eurooppaan. Yhtiöt kehittävät rakennusten veden mittaamiseen ja vedenkulutuksen vähentämiseen liittyvää tuoteteknologiaa niin kuluttaja- kuin ammattilaismarkkinoille.

Uponor investoi 13,5 miljoonaa euroa ja sai 37,5 prosentin omistuosuuden yhteisyrityksistä. Yhteisyritys raportoidaan konsernin tilinpäätöksessä pääomaosuusmenetelmällä.

TYTÄRYHTIÖIDEN JA LIIKETOIMINTOJEN MYYNNIT

Vuoden 2016 aikana ei ole myyty tytäryhtiötä tai liiketoimintoja

Uponor ilmoitti 25. helmikuuta 2015, että sen tytäryhtiö Uponor Infra Oy myi 65,99 prosentin enemmistöosuutensa Wiik & Hoeglund PLC -yhtiöstä. Yhtiö on listattu Thaimaan pörssiin. Uponor Infra Oy päätti vetäytyä kyseisestä liiketoiminnasta, koska sen tavoitteena on keskittyä markkinoihin, joissa sillä on vahva asema ja joissa sen on mahdollista saavuttaa yhteistoimintaetuja.

Samasta syystä Uponor Infra Oy myi kokonaan omistamansa tytäryhtiön Extron Engineering Oy:n, jonka päätoimiala on muoviteollisuuden koneiden ja laitteiden valmistus. Yrityskaupasta ilmoitettiin 30. maaliskuuta 2015.

Uponor Infran tuotevalikoiman strategisten linjausten seurauksena Uponor Infra Oy myi Omega-Liner® -putkistosaneerausliiketoimintansa joulukuussa 2015.

Saatu kauppahinta edellä mainituista liiketoimista oli yhteensä 9,8 miljoonaa euroa. Nettovaikutus tulokseen oli 1,9 miljoonaa euroa.

M€	2015
Myytyjen varojen kirjanpitoarvo	
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	8,0
Muut pitkäaikaiset varat	1,5
Vaihto-omaisuus	5,1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	5,9
Rahavarat	2,2
Varat yhteensä	22,7
Korolliset pitkäaikaiset velat	0,4
Muut pitkäaikaiset velat	0,4
Korolliset lyhytaikaiset velat	6,0
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	4,7
Velat yhteensä	11,5
Nettovarot	11,2
- emoyhtiön omistajille kohdistuva osuus	7,9
Käteisenä saatu kauppahinta	9,8
Myytyjen liiketoimintojen rahavarat	2,2
Rahavirtavaikutus	7,6

LIIKETOIMET LÄHIPIIRIN KANSSA

M€	1-12/2016	1-12/2015
Jatkuvat toiminnot		
Ostot osakkuusyhtiöiltä	1,9	1,9
Saamiset ja velat kauden lopussa		
Lainasaamiset osakkuusyhtiöiltä	-	0,3
Ostovelat ja muut velat	0,1	0,1

TUNNUSLUVUT

	1-12/2016	1-12/2015
Osakekohtainen tulos, €	0,58	0,51
- jatkuvat toiminnot	0,57	0,51
- lopetetut toiminnot	0,01	0,00
Liikevoitto (jatkuvat toiminnot), %	6,5	6,8
Oman pääoman tuotto, % (p.a.)	13,1	12,1
Sijoitetun pääoman tuotto, % (p.a.)	14,1	15,5
Omavaraisuusaste, %	42,8	44,3
Nettovelkaantumisaste, %	48,8	29,3
Korolliset nettovelat	159,5	91,3
Oma pääoma / osake, €	3,60	3,39
- laimennusvaikutuksella oikaistu	3,60	3,39
Osinko per osake, €	0,46 *)	0,44
Osinko per tulos, %	79,3	86,3
Efektiiivinen osinkotuotto, %	2,8	3,2
P/E-luku	28,5	26,7
Osakekannan markkina-arvo, M€	1 208,6	995,6
Osakkeen kurssikehitys		
- alin, €	11,13	10,42
- ylin, €	17,35	17,30
- keskimurssi, €	14,64	13,92
Osakevaihto		
- 1 000 kpl	20 339	27 590
- M€	298	384

*) Hallituksen ehdotus

VUOSINELJÄNNESTIEDOT

	10-12/ 2016	7-9/ 2016	4-6/ 2016	1-3/ 2016	10-12/ 2015	7-9/ 2015	4-6/ 2015	1-3/ 2015
Jatkuvat toiminnot								
Liikevaihto, M€	268,9	284,1	299,5	246,9	262,0	274,1	277,6	237,1
- Talotekniikka – Eurooppa	125,8	127,3	134,8	123,0	114,3	121,2	119,0	112,6
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	77,2	77,5	80,2	70,7	74,0	75,1	69,8	56,9
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, \$	82,7	86,3	90,0	78,2	80,2	83,6	77,6	63,2
- Uponor Infra	67,2	80,9	85,8	54,1	75,0	79,0	89,7	68,3
Bruttokate, M€	85,9	96,8	105,5	87,8	91,4	95,0	98,6	85,2
- Bruttokate, %	32,0	34,1	35,2	35,5	34,9	34,7	35,5	35,9
Liikevoitto, M€	7,5	25,1	26,5	11,9	14,0	23,6	22,5	11,3
- Talotekniikka – Eurooppa	1,6	10,8	8,3	4,9	3,3	8,4	6,2	6,1
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	11,9	12,4	14,6	11,1	12,2	15,7	15,0	8,1
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, \$	12,7	13,8	16,3	12,3	13,1	17,5	16,8	8,9
- Uponor Infra	-5,0	2,7	5,1	-3,6	-1,2	-0,3	3,0	-1,3
- Muut	-0,7	-0,2	-1,0	-0,7	-0,9	-0,2	-1,4	-1,3
Liikevoitto, % liikevaihdosta	2,8	8,8	8,8	4,8	5,3	8,6	8,1	4,8
- Talotekniikka – Eurooppa	1,2	8,5	6,1	4,0	2,9	6,9	5,2	5,4
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	15,4	16,0	18,2	15,7	16,4	20,9	21,5	14,1
- Uponor Infra	-7,4	3,3	6,0	-6,7	-1,5	-0,4	3,0	-0,2
Kauden tulos, M€	5,9	14,8	15,4	5,9	4,4	15,4	13,3	4,0
Taseen loppusumma, M€	767,5	803,7	792,5	748,7	707,8	740,0	716,8	692,5
Tulos/osake, €	0,11	0,19	0,19	0,09	0,07	0,21	0,17	0,06
Oma pääoma/osake, €	3,60	3,41	3,22	3,01	3,39	3,26	3,08	2,96
Markkina-arvo, €	1208,6	1206,5	1038,1	934,1	995,6	851,4	989,0	1153,0
Sijoitetun pääoman tuotto, % (p.a.)	14,1	16,9	15,3	8,9	15,5	17,3	14,0	7,2
Korollinen nettovelka kauden lopussa, M€	159,5	177,5	175,1	176,5	91,3	114,8	138,8	130,9
Velkaantumisaste, %	48,8	56,6	58,5	62,4	29,3	37,9	47,8	46,7
Velkaantumisaste, %, rullaava, neljä vuosineljännestä	56,7	51,8	47,1	44,3	40,4	40,0	41,0	43,2
Bruttoinvestoinnit, M€	21,0	14,0	10,4	5,3	19,7	11,9	10,4	8,1
- % liikevaihdosta	7,8	4,9	3,5	2,1	7,5	4,3	3,7	3,4

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT JA TÄSMÄYTYKSET IFRS-TILINPÄÄTÖSLUKUIHIN

	10-12/ 2016	7-9/ 2016	4-6/ 2016	1-3/ 2016	10-12/ 2015	7-9/ 2015	4-6/ 2015	1-3/ 2015
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät								
Rakennejärjestelyt	-8,6	-3,9	-4,2	-3,0	-4,4	-1,0	-0,8	-
Pitkäaikaisten varojen myyntivoitot		-	-	-	1,9	-	-	-
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liikevoitossa	-8,6	-3,9	-4,2	-3,0	-2,5	-1,0	-0,8	-
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, yhteensä	-8,6	-3,9	-4,2	-3,0	-2,5	-1,0	-0,8	-
Vertailukelpoinen bruttokate								
Bruttokate	85,9	96,8	105,5	87,8	91,4	95,0	98,6	85,2
Vähennettynä: Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät bruttokatteessa	-5,6	-0,8	-0,8	-0,7	-0,3	-0,1	-0,4	-
Vertailukelpoinen bruttokate	91,5	97,6	106,3	88,5	91,7	95,1	99,0	85,2
% liikevaihdosta	34,1	34,4	35,5	35,8	35,0	34,7	35,6	36,0
Vertailukelpoinen liikevoitto								
Liikevoitto	7,5	25,1	26,5	11,9	14,0	23,6	22,5	11,3
Vähennettynä: Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liikevoitossa	-8,6	-3,9	-4,2	-3,0	-2,5	-1,0	-0,8	-
Vertailukelpoinen liikevoitto	16,1	29,0	30,7	14,9	16,5	24,6	23,3	11,3
% liikevaihdosta	6,0	10,2	10,2	6,0	6,4	8,9	8,4	4,8
Vertailukelpoinen liikevoitto segmenteittäin								
Talotekniikka - Eurooppa								
Liikevoitto	1,6	10,8	8,3	4,9	3,3	8,4	6,2	6,1
Vähennettynä: Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liikevoitossa	-5,6	-0,9	-3,3	-2,6	-1,8	-1,0	-0,8	-
Vertailukelpoinen liikevoitto	7,2	11,7	11,6	7,5	5,1	9,4	7,0	6,1
% liikevaihdosta	5,7	9,2	8,5	6,2	4,5	7,7	5,9	5,4
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka								
Liikevoitto	11,9	12,4	14,6	11,1	12,2	15,7	15,0	8,1
Vertailukelpoinen liikevoitto	11,9	12,4	14,6	11,1	12,2	15,7	15,0	8,1
% liikevaihdosta	15,4	16,0	18,2	15,7	16,4	20,9	21,5	14,1
Uponor Infra								
Liikevoitto	-5,0	2,7	5,1	-3,6	-1,2	-0,3	3,0	-1,3
Vähennettynä: Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liikevoitossa	-3,0	-3,2	-0,6	-0,4	-0,7	-	-	-
Vertailukelpoinen liikevoitto	-2,0	5,9	5,7	-3,2	-0,5	-0,3	3,0	-1,3
% liikevaihdosta	-2,9	7,2	6,7	-6,0	-0,6	-0,4	3,4	-2,0
Muut								
Liikevoitto	-0,3	-0,2	-1,0	-0,7	-0,9	-0,2	-1,4	-1,3
Vähennettynä: Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liikevoitossa	0,0	0,2	-0,3	-	-	-	-	-
Vertailukelpoinen liikevoitto	-0,3	-0,4	-0,7	-0,7	-0,9	-0,2	-1,4	-1,3
% liikevaihdosta	na	na	na	na	na	na	na	na

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Oman pääoman tuotto (ROE), %

$$= \frac{\text{Tulos ennen veroja} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääoma, keskiarvo}} \times 100$$

Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %

$$= \frac{\text{Tulos ennen veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat, keskiarvo}} \times 100$$

Omavaraisuusaste, %

$$= \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$$

Nettovelkaantumisaste, %

$$= \frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$$

Korolliset nettovelat

$$= \text{Korolliset velat} - \text{rahavarat ilman sidottuja rahavaroja}$$

Tulos/osake (EPS)

$$= \frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva kauden tulos}}{\text{Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakemäärä ilman omia osakkeita}}$$

Oma pääoma/osake

$$= \frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä vuoden lopussa}}$$

Osakkeen keskikurssi

$$= \frac{\text{Osakkeiden euro-määräinen vaihto}}{\text{Osakkeiden kpl-määräinen vaihto}}$$

Bruttokate %

$$= \frac{\text{Bruttokate}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Liikevoitto %

$$= \frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Vertailukelpoinen bruttokate %

$$= \frac{\text{Bruttokate} - \text{vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Vertailukelpoinen liikevoitto %

$$= \frac{\text{Liikevoitto} - \text{vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$